146

¡AFRICA!

COMEDIA EN TRES ACTES Y EN PROSA

escrita per

A. Ferrer y Codina

Estrenada ab gran aplauso en el Teatro Catalá instalat en el colisseu de Romea.

PREU: DOS PESETAS

BARCELONA
Tipografia de Francisco Badia, Doctor Dou, 14
1897

26

¡AFRICA!

¡AFRICA!

COMEDIA EN TRES ACTES Y EN PROSA

escrita per

A. Ferrer y Codina

Estrenada ab gran aplauso en el Teatro Catalá instalat en el colisseu de Romea.

BARCELONA

Tipografía de Francisco Badia, Doctor Dou, 14.

1897

Digitized by the Internet Archive
in 2012 with funding from
University of North Carolina at Chapel Hill

http://archive.org/details/africacomdiaentr18520ferr

Al distingit lletrat y aplaudit autor dramátich D. Francisco Xavier Godo, en prova d' afecte y bon companyerisme.

Son amich,

A. Ferrer y Codina

REPARTIMENT

PERSONATJES		ACTORS
Africa. .	16 anys . . .	*Doña Carmen Parreño*
Hortensia	20 » . . .	» *Concepció Ferrer*
Don Lluís	58 » . . .	*Don Jaume Virgili*
Carlos. .	28 » . . .	» *Hermenegild Goula*
Mariano .	28 » . . .	» *Frederich Fuentes*
Don Ramón	60 » . . .	» *Aciscle Soler*
Don Ignaci	60 » . . .	» *Vicens Daroqui*
Pólit . .	33 » . . .	» *Ramón Valls*
Dr. Salvat	50 » . . .	» *Joaquím Pinós*
Pere		» *Lluís Muns*
Nen. . .	8 »	
Julio . .	20 »	» *Ernest Fernandez*

Un sereno. Un vigilant. Convidats d' abdós secsos.

Punt de vista del actor.

Director artístich: *D. Hermenegild Goula.*

Aquesta obra es propietat de son autor y ningú podrá, sens lo seu permís, traduhirla, representarla, ni reimprimirla en Espanya, possessions d' Ultramar, ni en els punts en els quals s' hajan celebrat ó se celebrin posteriorment á n' aquesta publicació, tractats internacionals de propietat literaria.

L' encarregat de la Galería d' obras líricas y dramáticas, D. Joan Molas y Casas, es l' únich encarregat pera concedir ó negar el permís de representació y cobro de drets.

Queda fet 'l dipósit que marca la lley.

Acte primer

Sala luxosament amoblada.

Porta d' entrada al foro y una primer terme esquerra; en segon una xemeneya encesa.

A la dreta primer terme, un' altra porta; en segón un balcó.

Entre 'ls mobles una tauleta rodona ab tapete (primer terme esquerra) sobre la que hi haurá un plano rollat, un timbre, pipas, una tabaquera figurant un cap de gos, cigarros puros, una botella de licor ab copas, y recado d' escriurer.

Primer terme dreta un silló.

ESCENA PRIMERA

PERE luego D. RAMON

(*Arreglant la xemeneya.*)

PERE — Àh, ja, ja!... Pero are tinch la temperatura de la sala massa elevada. Deixam obrir un xich lo balcó. (*Ho fa.*) Uf! ¡quin ayre! Pero, no hi ha remey: Si surt l' amo y no trova la atmósfera en los graus que m' ha dit, 'm pela. (*D. Ramon foro dreta.*)

D. RAMON — Bon dia per aquesta casa.

PERE — Bon dia, D. Ramon. ¡Quant temps sense deixarse veurer!...

D. RAMON — Encara vinch massa.

PERE — Bo! y per qué?

D. RAMON — Y ton amo?.

PERE — Prenent lo bany.

D. RAMON — M' ho havia d' haber pensat. Encara podia estarme mitx' hora mes en lo colegi electoral.

PERE — Prompte sortirá.

611918

(*D. Ramon se senta.*)

D. RAMON ¡Quin ayre!... Tanca aquell balcó com cent regiments de dimonis! ¿Vols qu' agafi una pulmonia?

PERE ¡Deu me 'n reguart! L' amo está á punt de sortir, y tinch la temperatura de la sala un xich elevada.

D. RAMON Donchs, ja 'l tancaré jo.

(*Ho fa y torna á sentarse.*)

PERE Després 'm renyará.

D. RAMON Se 'n pot aná al Infern ton amo ab tantas precaucions. Com si li servissin de rés á un quant li arriva l' hora...

PERE Diguili á n' ell.

D. RAMON Quaranta graus mes ó menos no li vindrá d' aquí. Y Africa, qué tal?

PERE Ara, quan vaig aná á dur la mensualitat al colegi, estava bona.

D. RAMON Pobre xicota! En mal hora va aná á perdre 'l seu pare!

PERE Vosté, crech que 'l coneixía.

D. RAMON ¿Al pare d' Africa?... Al germá de ton amo? Ja ho crech! Pero quins germans mes diferents!

PERE També era com vosté: militar.

D. RAMON Lo brigadier mes brau del exercit espanyol y republicá com jo, desde l' extrem dels cabells á las puntas de las sabatas! Yo era alférez de la seva brigada. Va morir en la emigració. ¡Vetlla per la meva Africa! va dirme... Llamp del Cel!... Ja devia preveurer que son germá, aquest carlinás, no se 'n cuidaria gayre.

PERE No se 'n ocupa massa, la vritat.

D. RAMON Com que li falta temps per ocuparse de si mateix. Ara pera treurerli d' entre mans, la caso.

PERE ¿Que casa á la senyoreta?

D. RAMON Li proporciono un marit rich, jove, guapo...

PERE Y republicá? naturalment...

D. RAMON T' creus que confiaria aquesta joya á un que no ho fos? republicá, carambolista de punta; casi tant com jo; y un tirador de sabatót que ja hi poden anar hasta ab un revólver. Jo li he vist tenir dos desafios deixant las caras dels seus contrincants fetas una llástima.

PERE ¿Y qui es, si pot saberse?

D. RAMON Prou. L' únich fill varó de D. Ignaci Mas; lo xocolater mes rich de la Provincia.

PERE A fé que D. Ignaci no es pas republicá.

D. RAMON Un clerical com ton amo. ¡Vaya un parell de ximples! Aquell 's passa tot lo Sant dia bofetejantse 'l pit á l' iglesia, mentras roba 'ls cuartos dels seus parroquians tirant polvos de galeta y ayguacuyt al xocolate. ¿Cóm, sino, s' haguera pogut fer rich ab tan poch temps? No fa pas cap cent anys que venia café ab llet en un carretó en lo port de Tarragona.

PERE ¿D. Ignaci?

D. RAMON Áy Deu te fassa bó!... Qué sabs tú de mon?

PERE Y es cert?

D. RAMON Yo era cabo y estava de guarnició en aquell presiri. ¿Ja l veus tan devót? Donchs en aquella época era president d' un casino anticlerical que 'n deyan «La Xarpallera.»

PERE ¿Ell?

D. RAMON Y era lo sello de la Societat un Sant Joan vestit de levita y ab barret de copa.

PERE 'M fa quedar parat!

D. RAMON Jo n' era sócio; mira si ho sabré! Encara guardo recibos ab la firma del xocolater. Ell no se 'n recorda de mi. Han passat tants anys que ja no 'm coneix; jo á n' ell si. Lo primer dia que 'l vaig trová aqui de visita, vareig reconeixer aquella cara de gat d' Angola.

PERE Y no n' hi ha parlat?

D. RAMON May. Ni crech parlarni... que s' arregli. Y ara, casant á la noya ab lo seu fill, encara menos. Aquest si qu' es un xicót que val. Ara acaba d' arrivá d' un llarch viatje. A la cuenta, sabent que jo era tan amich del pare d' Africa, y qu' á n' ella l' havia vista neixer, 'm va veni á trovar l' antich carretonayre perque li dés informes d' ella. Va preguntarme si la noya era ferventa religiosa... jo, ¿qué sé? Pero vareig dirli que si, que 's passava tot lo Sant dia resant sense recordarse de menjar. Va quedar molt content, y, ara vinch á dir á n' aquest comodin que dintre poch rato vindrá 'l xocolater á demanarli oficialment la má de la nevoda.

PERE Donchs veu? La fama d' aquest noy, no es

alló que diguém... Diúhen que 's passa 'l dia al café.

D. RAMON Los que ho diuhen, segur que 'l passan per las sagristias que encara es temps mes perdut.

(*Se sent un timbre.*)

PERE D. Ramon, perdoni, tinch d' entrá la copeta de ví á D. Lluis.

D. RAMON Si, ves, ves, que no 's desmayi!

(*Vase Pere primer terme esquerra.*)

ESCENA II

D. RAMON luego Sr. POLIT y NEN

D. RAMON Veyam si hi ha cap diari... (*Buscant per la taula.*) Lo plano! ¿Vols jugar qu' aquest zulú de 'n Lluis ha tingut lo mateix pensament que jo!... (*obra 'l plano.*) Si, si... aixó es; exacte! Lo carrer de Bilbao divideix lo solar del Doctor Salvat, y la finca que avuy cau en un mal carreró, aumentará d' un mil per cens lo seu valor... Calculém! Lo plano va darse ahir vespre á llum, y 'l metje ve aqui cada dematí á las deu. De manera qu' encara no l' ha vist. Si logro toparlo jo abans qu' ell, faig lo negoci.

(*Sr. Pólit foro dreta dant la má al nen. Va ab gorra de pisa y sombrero de copa y lo restant del trajo delata al home de sagristia. Lo nen que representa uns set ó vuyt anys va ab carrich y gorra de colegial.*)

Sr. POLIT Ave Maria!

D. RAMON Ola, Senyor Pólit!

Sr. POLIT Ay caramba! ¿No es Don Ramon?

D. RAMON ¿Ahont va? ahont va per' qui?

Sr. POLIT Donant voltas. No sab que soch andador del Monte-Pio, y corredor del xocolate de Don Ignaci Mas?

D. RAMON Ah, si?

Sr. POLIT Digas: Deu lo guart, Don Ramon. ¿Com ho passa?

NEN Jo no ho vuy dir!

D. RAMON Be es prou amable.

Sr. POLIT Molt dolent!
D. RAMON Al hospici!
Sr. POLIT Pobret! Afiguris que de set esposas y tretse fills que he tingut, sols això es lo que 'm queda.
D. RAMON Digui que vosté es un Barba-Azul ab gorra de pisa...
Sr. POLIT Qué vol ferhi? Nostre senyor ho ha disposat així... ¿Que no hi es Don Lluis?
D. RAMON Crech qu' es alli dins en fresch.
Sr. POLIT Be, ja tornaré. Sembla que casém á 'n Carlets ab la nevoda?
D. RAMON Algo hi ha.
Sr. POLIT Per xó que m' ho han innovat; jo me 'n alegraria.
NEN *(Estirant)* Anem.
Sr. POLIT Are. Que no gasta xocolate, D. Ramon?
D. RAMON No.
NEN Anem.
Sr. POLIT Ara, fill. Donchs, qué pren al demati? café ab llet?
D. RAMON Ayguardent!
Sr. POLIT Te rahó... vostés los militars...
NEN Anem.
Sr. POLIT Quin xicot! Vaja, aném. Digas á Don Ramon que ho passi be.
NEN Jo no ho vuy dir.
D RAMON Ja ho diria si fos fill meu.
NEN Anem.
D. RAMON Deixuplina!
Sr. POLIT Pobret! Ara 'l vaig teni á la mort.
D. RAMON (Tan de be li hauria fet Deu.)
Sr. POLIT Lo vareig posá d' escolá á Santa Mónica y en un moment de descuit va obrir un armari y 's va menjar set paquets d' hóstias que, al menos, n' hi havia quatre lliuras.
D. RAMON Això ja fa taúl.
Sr. POLIT Vamos, anem. Recados á Don Lluis.
D. RAMON Alante!..
Sr. POLIT Vamos *(anantsen.)*
D. RAMON (Tan bestia es lo pare com 'l fill.)
(Al arrivar lo Sr. Polit á la porta 's topa ab lo Doctor qu' entra.)

ESCENA III

Mateixos, DOCTOR SALVAT

DOCTOR Adios, senyor Polit.
Sr. POLIT Passiobé, Doctor. (*Vanse.*)
D. RAMON (Aquí tenim al nostre home.)
DOCTOR Ola, Don Ramon! Vosté per' qui?
D. RAMON Esperant á 'n Lluis.
DOCTOR Y qué tal? cóm va de salut?
D. RAMON Jo, be... l' estómach es 'l que no vol fer bondat. Un dia me 'l obro á veure qué hi tinch.
DOCTOR Vosté no 'm vol creurer. Vol seguir las costums de campament, sense mirar que la caldera ja es un xich usada.
D. RAMON Qué vol dir?
DOCTOR Que l' alcohól se l' hauria de mirar d' un hora lluny.
D. RAMON Pero si no mes 'n prench tres gotas per desdejunarme.
DOCTOR Ni tres, ni cap. Una sucada de xocolate y un vas d' aygua.
D. RAMON Fa sagristá.
DOCTOR Ja li darán. Y qué tal... qué tal? Quan pujan los seus?
D. RAMON No s' apuri... ja pujarán.
DOCTOR Be, per xo, Deu nos 'n guart!
D RAMON Deu nos 'n guart?... Véu? vosté, ara, 'm faria enfadar!
DOCTOR Ordre, ordre necessitém.
D. RAMON Precisament l' ordre está en que, dintre la legalitat, cada hú fassi lo que li donga la gana.
DOCTOR ¿Y que li puga pegá una punyalada al primer qué passi pel carrer?
D. RAMON Si la mereix...
DOCTOR Ba... ba... ba...
D. RAMON Vostés matarian al lladre d' un pá, pero al que roba millons lo voldrian per gendre. Lo nivell! La lley igual per tots, desde 'l Sant Pare al Noy de Tona.
DOCTOR Que boig!

D. RAMON Sino que vostés los propietaris... (Primer disparo!)

DOCTOR Jo, propietari? Un mal casulot que no 'm paga 'l procurador... ¿M' ho vol comprar?

D. RAMON (Bravo!) Jo? qué vol que 'n fassi?... ¿Quant ne vol?

DOCTOR Cinch mil duros.

D. RAMON (Ja es meu.) Tres:

DOCTOR Es poch... animis mes y...

ESCENA IV

Mateixos D. LLUIS luego PERE

(*Primer terme esquerra, detras d' ell Pere ab toballola y raspall.*)

D. LLUIS Ola... ola...

D. RAMON (Mal llamp te parteixi!)

D. LLUIS Doctor! .. (*Dantli la má.*) Bona pessa! (*Dant la má á D. Ramon.*)

D. RAMON Mellor que tú.

D. LLUIS Ja has sapigut trová á casa?

D. RAMON Tú no has estat may á la meva.

D LLUIS Si estigués ociós com tú...

D. RAMON No sé qué tens que fer...

D. LLUIS Cuidai de la meva salut.

D. RAMON ¿Qu' estás malalt?

D. LLUIS Pera no estarho. Si sabias lo be que 'm trovo ara... Com me circulo la sanch! La sento correr! Quina elasticitat en los nervis!...

D. RAMON Y del cap, cóm te trovas?

PERE ¿Vol rés més lo senyoret?

D. LLUIS Que 't fassis tallar las unglas, m' has esgarrinxat dugas vegadas.

PERE Diré á la Brigida que me las talli.

(*Vase foro esquerra.*)

D. LLUIS Vés, vés... Vegim lo pols, Doctor.

D. RAMON (Y al pensar que hi ha un presiri á Tarragona...)

DOCTOR Un poch frecuent. Plètora, plètora!... L' alimentació massa forta.

D. LLUIS Avisaré á la cuinera.

D. RAMON A tú, lo que 't convenen son hervas.

DOCTOR Aixó: cols, bledas...
D. RAMON (Y ofáls.)
DOCTOR Per lo demés la pell está fresca. Los pulmons semblan dugas manxas.
D. LLUIS Es dir que puch estar tranquil?
DOCTOR Del tot.
D. RAMON Si, home, si. Viurás hasta que 't moris... com jo.
DOCTOR Senyors... Altres malalts reclaman los meus serveys, D. Lluis...
D. LLUIS Hasta demá, Doctor, vinga dejorn.
D. RAMON Si, qu' está de cuidado.
DOCTOR Y ab vosté, un altre dia, parlarém del nostre asunto; pero, ja ho sab: los cinch mil duros.
D. RAMON Be, si, be... Ja passaré.
DOCTOR Adios. (*vase foro dreta.*)

ESCENA V

Mateixos, menos DOCTOR luego PERE

D. LLUIS Ep... tú... escolta. ¿Quin negoci es aquest?
D. RAMON Cá... rés... unas visitas....
D. LLUIS Que valén cinch mil duros? Lo plano! Ja comprench! Un negoci que jo tenia pensat... que s' hi poden guanyar un grapat de mils duros...
D. RAMON Rahó de mes perque jo 'l pretengui.
D. LLUIS Veurém qui se l' endurá!
D. RAMON Veurém. Avuy mateix tornaré á veure 'l Doctor.
D. LLUIS Avuy? Esperat.
(*Sentantse á escriurer.*)
D. RAMON ¿Qué vas á fer?
D. LLUIS Doná ordre al meu procurador que compri la casa á qualsevol preu.
D. RAMON Ja te l' endurás cara.
D. LLUIS Y tú 'm donas 'l nom de amich?
D. RAMON No me 'l donas tú á mi?
(*Acaba de escriurer Lluis y toca 'l timbre. Pere foro esquerra.*)
D. LLUIS 'N Miquel que porti aquesta esquela al senyor

Granell. (*vase Pere foro dreta.*) Encare no ets prou rich?

D. RAMON Mes ho ets tú.

D. LLUIS Un capital de cent mil duros, com aquell qui diu: trovát. Un tio que 't va sortir d' escotilló á America; que, al morirse, ni sabia que fossis al mon.

D. RAMON Tú, un de dos cents mil, com qui diu: escamotejat, sent vista de l' Aduana de Cuba sis mesos y cuatre dias.

D. LLUIS Quina solta!

D. RAMON Com la teva.

D. LLUIS Jo hagués sigut del teu tio!...

D. RAMON Y jo del gobern.

D. LLUIS Prou ho deixo al hospici!

D. RAMON Y jo 't clavo á presiri!

D. LLUIS Un home sol, que no pot acabarsho, y sabent que jo tinch una nevoda qu' 'm costa un ull de la cara, y, un nevot que me 'n costa dos.

D. RAMON No digas mentidas. Ja sabs que los del teu remat castigan ab set anys de Purgatori cada infracció de la vritat. Africa, la teva nevoda, es rica, y no necessita 'ls teus ulls per rés.

D. LLUIS Pero si los meus cuidados. Bon amohino 'm vá deixá 'l boig del meu germá!

D. RAMON Boig?... En fi, pochs te 'n ha de causar mes, perque avuy te la vinch á demaná en matrimoni.

D. LLUIS De debó? Ay, Ramon... abrássam! Y quin pés 'm treus de sobre!... oh! no 't pensis... Has fet un magnifich pensament. 'T felicito. Africa es rica. Cincuanta mil duros de dót. Y ha d' estar molt instruida. Veurás... 't puch ensenyar los partes mensuals que rebo del colegi.

(*Va á buscarlos.*)

D. RAMON Si no vuy veurer rés.

D. LLUIS No, si aqui 'ls tinch tots tancats encara.

D. RAMON Tancats?

D. LLUIS Té... Descloune un... qualsevol.

(*Desclouentlo ell mateix y dantli.*)

D. RAMON Vamos... llegim. (*llegint.*) Relacion mensual.. etcetera. Música regular.

D. LLUIS No mes diu regular?

D. RAMON Gimnacia, notable.

D. LLUIS Qué tal?... notable.

D. RAMON Equitación, sobresaliente.
D. LLUIS No t' ho deya?
D. RAMON Labores, mal. Idiomas, bien.
D. LLUIS Mal?... Diu mal?
D. RAMON Mira... conducta, malissima.
D. LLUIS No pot ser, home, no pot ser... (¡Mal Vinatje la directora!)
D. RAMON Lo desitj de sortirte de cuidados 't fa desvariejar.
D. LLUIS Donchs no t' ho creguis... 'T dich que t' hi pots casar ab tota confiansa.
D. RAMON Qu' ets boig?... lo, un home de xixanta anys vols que carregui ab una criatura de dissét? Africa 's casará, pero no ab mi.
D. LLUIS Oh!... con tal que 's casi...
D. RAMON Per xo mateix. Dintre poch vindrá lo senyor Mas á demanartela pera lo seu fill. Un xicot qu' acava d' arrivar de viatje. Ja 'l coneixías... es rich, gran tirador de sabatót y excelent carambolista.
D. LLUIS Tirador de sabatót?
D. RAMON Si, home... hi ha tiradors de sabatót com n' hi ha de floret y de pistola.
D LLUIS No ho havia sentit á dir may.
D. RAMON Oh! y ja estranyo com no han vingut. Lo partit es brillant, pus lo xicot, á demés de ser rich, no es de la colla de multons com tú y son pare.
D. LLUIS Sort que no 't faig cas.
D. RAMON Está mes ilustrat. No 'l fan combregar com a vosaltres ab rodas de moli.
D. LLUIS Be, be.. lo que jo vuy es que 's casi.
D. RAMON Jo també. Y digam deu estar hermosa?
D LLUIS Jo crech que si.
D. RAMON Creus? ¿Que fa molt que no l' has vista?
D. LLUIS Desde que va entrá al colegi.. uns sis anys.
D. RAMON ¡Sabs que mereixerias cadena perpetua!
D. LLUIS Ja veurás... No hi he anat perque no 'm vaga, y no l' he deixada venir perque... vaja... si... es molt entremaliada, y no 'm puch enfadar. Es lo que 'l metje 'm te mes recomanat.
D. RAMON Pero ara ja es una dona.
D. LLUIS Be... ara ja suposo que deu haver cambiat.
D. RAMON Donchs, ja ho sabs.
D. LLUIS Mira... en gracia de la bona noticia qu' aca-

bas de darme, 't proposo la compra de la finca de compte y mitat.

D. RAMON Acepto.

D. LLUIS ¿Paraula d' honor?

D. RAMON Paraula de republicá.

D. LLUIS Esperat, donchs, qu' enviaré contra ordre al procurador.

(*S' posa á escriurer.*)

D. RAMON Y jo veuré al Doctor avuy mateix; deixau per mi.

D. LLUIS Al mateix temps enviaré á la Brijida per la noya. Aixís adelantarém feyna.

D. RAMON No 'm sembla mal. Y, parlant de tot: Qué 'n sabs de 'n Mariano?

D. LLUIS Vet aqui un altre nevót que també m' amohina bastant. Fill d' una germana pobre l' he hagut de cuidar fins que vaig pogué embarcarlo. Ara 'm va escriurer d' un port del Brasil hont la febra amarilla hi feya estragos.

D. RAMON Pobre xicot!... Sentiria que li toqués 'l rebre.

D. LLUIS Jo també. ¡Ara que m' havia d' enviar cigarros.

D. RAMON Es á dir que ho sentirias pels cigarros?...

D. LLUIS Veuras, no 'm puch afectá! Primer la salut.

D. RAMON Egoista! Has de morir aburrit de tothom.

D. LLUIS (*toca el timbre.*) Això si que 'm te sense cuidado.

(*Pere foro dreta.*)

A la Brigida que vagi ab aquesta targeta, á buscar á la noya. Que la instali al pabelló que dona al jardí, y quan s' hagi cambiat de trage, qu' avisi.

PERE Está be.

D. LLUIS Y aquesta esquela pórtala tú mateix ahont ha dut l' altre 'n Miquel.

PERE Está molt be. Ara acaba d' entrar al pati un cotxe ab maletas.

D. LLUIS Vés lo qu' es.

(*Vase foro dreta, mentres entra 'n Mariano pel mateix puesto vestit d' uniforme de marina mercant trasatlántica.*)

ESCENA VI

Mateixos, MARIANO luego PERE

D. RAMON Miratel!... Ay voto 'n Mariano!
D LLUIS Ell!
MARIANO Tio! (*corra á abrassarlo. D. Lluis s' aparta.*)
D. LLUIS Ep!... no 'm toquis... La febra amarilla...
D. RAMON Vina á fer cuarentena en los meus brassos. (*Obríntloshi.*)
MARIANO Que tio...! (*Abrassant á D. Ramon.*)
D. LLUIS Vols dir que no hi ha perill en abrassarte?
D. RAMON Té... ja está fumigat. (*Dant una empenta á Mariano.*)
MARIANO No tinga por. (*Lluis l' abrassa.*) Y Africa? (*ab recel.*)
D. RAMON Bona, noy, bona.
MARIANO Ahont es?
D. LLUIS Al colegi.
MARIANO Encara?... Que li vol tenir fins al dia del judici?
D. RAMON Ara la treu.
D. LLUIS Vaya, Ramon, fes un xich mes de tertulia. (*Se sentan.*) Y donchs... que tenim lo vapor aqui?
MARIANO Tio... He fet una calaverada.
D. LLUIS No m' espantis.
D. RAMON Tú t' espantas molt aviat.
MARIANO Ja li esplicaré. Figuris que als pochs dias d' haver dexát port, un passatjer dels que venian á bordo, va caurer malalt del contagi, y lo capitá, espantat, va resoldrer desembarcarlo en un islót al mitx del Occeano.
D. LLUIS Ben fet.
D. RAMON Bárbaro!
D. LLUIS Podia deixar lo contagi á bordo.
D. RAMON Valent poca vergonya deu ser lo tal capitá!...
MARIANO Jo.. compadescut del pobre malalt, y sent catalá, mes á mes, vaig resoldrer desembarcar y constituirme enfermer del meu paisá.
D. LLUIS Mal fet! molt mal fet!
D. RAMON Bravo noy! aixó es republicá pur!

D. LLUIS Vas cometre una gran imprudencia!

MARIANO Vosté, tio, al meu puesto hauria fet lo mateix.

D. LLUIS Ah, no! Jo 'l deixo.

MARIANO Be... ara ho diu.

D. RAMON Si, Mariano. A son pare deixa aquest.

D. LLUIS Y naturalment que devia morir?

MARIANO Fa un mes que varem desembarcar bons y sans de bordo d' un *Cliper* inglés que va recullirnos, fondejant luego á Santander. Jo m' he quedat allí uns quants dias pera veurer si 'l meu vapor hi recalava com devia, mentras lo meu company 's dirijia aquí á Barcelona.

(*Pere foro dreta.*)

PERE Los senyors de Mas.

D. RAMON Aqui 'ls tens. (*Tots s' alsan.*)

D. LLUIS Mariano, dispensa.

D. RAMON Jo me 'n torno al colegi electoral. Passaré pel jardí pera no toparme ab ells.

MARIANO Jo, al meu cuarto á rentarme la cara. Suposo que tinch 'l mateix?

D. LLUIS Si. Pere, feslos entrar y digalshi que al moment surto.

(*Vase Pere foro dreta.*)

MARIANO Adios, D. Ramon.

D. RAMON Adeu, Mariano.

(*Vase Mariano segon terme dreta.*)

D. LLUIS Vés al Doctor. (*A D. Ramon.*)

D. RAMON Si... hasta la vista.

(*Vase Ramon primer terme dreta y D. Lluis segon esquerra.*)

(*Queda l' escena un moment sola. Luego precedits per 'n Pere, entran foro dreta, Carlos elegantment vestit pero pinxesco, ab sombrero de copa decantat. D. Ignasi ab capa y sombrero de copa també, passat de moda y Hortensia tipo romantich.*

ESCENA VII

PERE, D. IGNACI, CARLOS y HORTENSIA

PERE Poden sentarse. D. Lluis surt al moment. (*vase foro esquerra.*)

D. IGNACI Seu, noya... (*ab carinyo.*) Seu tú. (*ab molt modo.*) (*Se sentan.*)

CARLOS ¡Quins papers de ferme fer! Que no podian venir sols?

D. IGNACI Calla, calla, qu' has de ser la nota discordant de la nostra familia.

HORTENSIA Ja te rahó 'l papá.

CARLOS Ves, ves á fer versos tú, que ningú t' hi demana.

HORTENSIA Sents, papá?

D. IGNACI Val mes que fassi versos que no que porti aquesta vida censurable que portas tú.

CARLOS 'Ls versos li darán pá!...

D. IGNACI Noy! creu que 'l dia menos pensat, 't desheredo!

CARLOS Vet-aqui la teva arma! Porta, porta un cigarro...

D. IGNACI No vuy que fumis aqui! Jo 'm pensava qu' ab aquest viatje vindrias ab mes enteniment y ets igual.

HORTENSIA Pitxor!

CARLOS 'M sembla qu' abans de sortir aquest tipo, osplanto!

D. IGNACI Próbau!

HORTENSIA A Don Lluis li diu tipo!

CARLOS Donchs, per qué 'm veniu á buscar rahons!... ¿No faig tot lo que vols? 'M dius que porti mostras de xocolate als quints inferns... hi vaig...

D. IGNACI Y no 'n vens una lliura.

CARLOS Ara 't passa pel cap que 'm casi, y tenintne tantas ganas com de trencarme la nou del coll, 'm caso. ¿Qué mes vols?

D. IGNACI Mira, mira com porta 'l barret! Li acaba de caurer... Aixís... ben dret:

(*Posantli be.*)

CARLOS Me 'l clavaré ab puntas de Paris...
D. IGNACI Si, ara, casat, no cambias com una mitxa, 't desheredo.
CARLOS Ditxós desheredar!
HORTENSIA Jo fos del papá!...
CARLOS Calla, tú... Traviata!
HORTENSIA Papá!
D. IGNACI Que callém!. Qualsevol menos tú, n' estaria joyós d' aquest casament que t' hem proporcionat.
CARLOS Ba... ba... ba!...
D. IGNACI Una noya com un pom de flors... rica, jove...
CARLOS Ja li dono.
D. IGNACI Donchs t' hi casarás!
CARLOS (Ella treurá 'l bé!)
D. IGNACI Qué dius?
CARLOS Dich qu' está bé.
HORTENSIA No ha dit aixó, no.
(*Don Lluis segon terme esquerra tots s' aixecan: D. Ignaci 's descubreix*)

ESCENA VIII

Mateixos, D. LLUIS

D. LLUIS Senyors... quina sorpresa!
D. IGNACI Treute 'l sombrero!) (*á Carlos.)*
D. LLUIS Fassin 'l favor de torná á pendre assiento.
(*Tots s' assentan.*)
D. IGNACI Vosté may no 'ns vol veni á veurer.
(*Carlos posa una cama sobre l' altra.*)
D. LLUIS Estich sempre tan ocupat!... Caramba!... 'n Carlos!... Está desconegut! Y donchs... ¿A qué dech 'l gust de tan agradable visita?
CARLOS (Ja hi som!)
D. IGNACI ¿No li ha dit rés D. Ramon?
D. LLUIS Be m' ha indicat algo.
D. IGNACI Abaixa aquesta cama!) (*á Carlos*) (*Dantli un cop.*) Don Lluis, ja fa temps que 'ns coneixém y no podem enganyarnos. Jo tinch un noy qu' es aquest, qu' acaba d' arrivá d' un llarch viatje. Es instruit, dócil, sensát...
CARLOS (Mira ara perque vol vendre 'l burro!)

D. IGNACI Ja, abans d' anarsen, estava agradat de la seva nevoda... de l' hermosissima Africa.

D. LLUIS No sé com... pues ella fa sis anys que no ha eixit del colegi.

D. IGNACI Ja li esplicaré. L' Hortensia es molt amiga de la directora y l' havia anada á veurer moltas vegadas acompanyada de 'n Carlos. D' aixó fa uns tres anys.

HORTENSIA Hi anava molt sovint. M' inspirava estraordinariament en aquells jardins plens de rosas d' Alexandria y llessamins de Corinto, als quals dech las mellors de las mevas poesías.

D. LLUIS Ah si?

D. IGNACI Per lo tant, enterát de que la noya es molt virtuosa... de que te inculcats los preceptes de la nostra santa religió y que, per consecuencia, ha de ser una excelenta esposa, jo, Ignaci Mas, vinch á demana solemnement la má de la seva nevoda pera lo meu únich fill varó y hereu de la nostra casa.

CARLOS ('M voldria fondrer!)

D. LLUIS La vritat... 'm trovan desprevingut. Ademés, jo estimo á Africa, y...

CARLOS (Voldria que digués que no.)

D. LLUIS Y s' efectuaria aviat la boda?

D. IGNACI Estant la cosa decidida, jo l' efectuaria quant antes.

HORTENSIA A las verges de Iudá las casavan desseguida.

CARLOS Es que jo no soch cap verge de Judá.

D. IGNACI Qué dius ara?

D. LLUIS Ah, ja, ja... M' ha fet gracia...

D. IGNACI Ell sempre 'n te una per dir... (Animal!)

D. LLUIS Jo suposo que 'n Carlos la fará felis.

D. IGNACI Felissisima!

CARLOS (Prou hi guanyaria que l' escanyessis.)

D. IGNACI Y pera solemnisá aquest acte, diumenge darém una festa. Al dematí benehirém una mare de Deu qu' hem comprat al carrer de la Palla y convidarém á tots los amichs; dinarém y al vespre donarém un petit ball y un concert purament religiós.

CARLOS Y també ballarém ab l' orga de butxaca?

D. IGNACI 'N llogarém una de grossa.

D. LLUIS No tenen piano?

HORTENSIA Com que l' hauriam de tocar jo ó Africa, 'ns veuriam privadas de ballar.

D. LLUIS Que no toca 'n Carlos?
CARLOS 'L bombo!
D. IGNASI (Béstia!) Sempre está de broma.
D. LLUIS Ja m' agrada.
D. IGNASI Y ara que tindrém l' hereu colocat, pensarém ab l' Hortensia.
D LLUIS Encara no te 'l cor ocupat?
HORTENSIA Busco un ideal pero no 'l trovo en llóch.
D. LLUIS Ja arrivará 'l dia.
HORTENSIA Ho dupto.
CARLÓS Bueno... Qué fem?
(D. Ignasi 'l pessiga.)
D. LLUIS Sento que no pugan veurer á la noya que dintre un moment arrivará del colegi.
HORTENSIA Esperémla, papá.
CARLOS Anem, anem... ja la veurém un altre dia.
D. IGNACI (Imprudent!)
CARLOS ¿Que te un cigarro y dispensi?
(A D. Lluis. D. Ignaci 's posa violent.)
D. LLUIS Ah, prou, prou... *(Va á la taula.)*
D. IGNACI (Lladre!)
D. LLUIS Lo trovará una mica fluix.
(Oferintli una cajetilla.)
CARLOS Puro, volia dir.
D. LLUIS També, també. *(torna á la taula.)*
(D. Ignaci está rabiós.)
D. IGNACI Deixi, D. Lluis! (I' haig de matá!)
D. LLUIS Tingui. Y vosté, D. Ignaci?
D. IGNACI No acostumo... gracias. (No tens vergonya!) Quedém donchs en que vindrán á la festa?
D. LLUIS Veyam... aixó de sortir de nit... Preguntaré al metje si posantme un gaban y ab lo cotxe hermeticament tancat...
D. IGNACI Sempre tan precabut...
D. LLUIS 'M fa horror l' estar malalt!
D. IGNACI Ja fa be, no 's pensi...
CARLOS ¿A cóm li costan aquets cigarros?
(Moviment de D. Ignasi.)
D. LLUIS No sé... no recordo...
CARLOS Es que si 'ls hi venen per habanos, l' enganyan. Aixó es contrabando y dolent.
D. IGNACI *(Aixecantse violent: tots fan lo mateix.)* Donchs, ab lo seu permis...
CARLOS (Gracias á Deu!)
D. LLUJS Ja dich... sento que no vegin á Africa.

HORTENSIA Sabs qué podém fer, papá? Anar á comprar la vida de Santa Teresa y tornarém.
D. LLUIS Molt ben pensat.
D. IGNACI Y sino, á la tarde.
CARLOS (Adios billar!)
HORTENSIA No, no... tornarém.

(*D. Ramon primer terme dreta.*)

ESCENA IX

Mateixos: D. RAMON

D. RAMON Ola!... vostés encara aquí?... suposo que s' haurán entés.
D. LLUIS Perfectíssimament!
HORTENSIA (Quin home! ¡'m repugna!)
D. IGNACI Y veig, D. Lluis, que D. Ramon encara no vol ser dels nostres.
D. RAMON Abans serán vostés dels meus. Encara está enfadada ab mí?

(*á Hortensia.*)

D. IGNACI Per qué?
HORTENSIA Pues no va entrá ahir á casa cantant alló tan ordinari que 'n diuhen peteneras?
D. IGNACI Ell!
D. RAMON Dispensi, no podia pensá que...
D. IGNACI Calli, home, calli! Lo meu fill es lo meu fill, y si demá entrava á casa cantant aquestas indecencias, lo desheredava.
CARLOS (Miracle!).
D. RAMON Allavors jo li deixaría tot lo que tinch.
D. LLUIS No coneixen á 'n Ramon?
CARLOS ¿Qué 'ns hem d' está aqui fins demá?
D. IGNACI Vaja, vaja, anem... ja 'l convertirém algun dia.
D. LLUIS Si.
D. RAMON No perdi las esperansas... Sant Pau havia fet pitxor que cantar peteneras y ara diuhen vostés, qu' es sant.
HORTENSIA Papá, aném.
D IGNACI Que boig!... Vaja, hasta després.
CARLOS Gracia á Deu!

D. LLUIS Als peus de vosté. (*á Hortensia.*) D. Ignaci... Adios, Carlos.

CARLOS Alanta...

D. RAMON A la vista.

CARLOS (*á D. Ramon.*) (Fins la tarde.)

(*Vanse foro dreta.*)

ESCENA X

D. LLUIS, D. RAMON després MARIANO

D. LLUIS No curarás pas may! Ets boig rematat!

D. RAMON Casi estich penedit del negoci. 'M sab greu que la noya entri á formar part d' aquesta familia de llanuts. Sort que 'l xicót val.

D. LLUIS Donchs cregas que sino que es rich y la familia m' agrada, y mes que tot, las ganas que tinch de sortir de compromisos...

D. RAMON Qué vols dir?

D. LLUIS Qu' es un nuvi que no 'm fa 'l pés.

D. RAMON Be... veurás... he vingut perque redactém un petit compromis com 'ns associém pera comprar la casa del Doctor. Aixís no hem de tenir pór d' enganyarnos.

D. LLUIS No 'm sembla mal... passa tú mateix al despatx y avisa quan estiga pera firmarlo.

D. RAMON Esta bé.

(*Mariano foro esquerra.*)

MARIANO Que se 'n va, D. Ramon!

D. RAMON No. Baixo al despatx... ja 'ns veurém.

(*Vase foro esquerra.*)

ESCENA XI

D. LLUIS, MARIANO, després PERE

MARIANO Ara qu' estém sols, estimat tio. donguim noticias de la meva hermosa cosineta. Deu está feta un tros de cel, no es vritat?

D. LLUIS Naturalment. Prompte podrás veurerla. L' he

enviada á buscar aixís qu' has arrivat. Rés... vuy casarla.

MARIANO Casarla?

D. LLUIS Ab un jove qu' acaba d' arrivá d' América.

MARIANO (Ah!... comprench!) Tio! tio de l' ánima! (*abrassantlo.*)

D. LLUIS Sembla que te 'n alegras molt!

MARIANO Estimo tant á Africa!. Pensava tant ab ella!...

D. LLUIS No ets mal correspost... sempre m' enviava recados per saber noticias tevas. Y ja 't pots preparar que dintre poch será la boda, y' com comprendrás, tú ets qui menos pots faltarhi.

MARIANO Aixó si qu' es vritat.

Pere á la porta del foro dreta ab una bandeja ab l' esmorsá de D. Lluis.)

PERE Acaba d' arrivá la senyoreta.

MARIANO Ella!

D. LLUIS Digas á la Brígida qui la instali com t' he dit.

MARIANO Tio... ¿No anem á rebrerla?

D. LLUIS Deixa que, quan menos, s' cambihi 'l trage. Vé ab 'l de colegiala y se 'n donaria vergonya... Qué esperas? (*á Pere.*)

PERE Que en lo jardí hi ha tot l' equipatje qu' han dut del senyoret.

MARIANO Vaig, donchs; hasta luego, tio. (Africa es meva!... ah! soch felis!)

(*Vase primer terme dreta.*)

PERE Duch l' esmorsá á la taula.

D. LLUIS Está bé. (*Desapareix Pere foro dreta.*)

ESCENA XII

D. LLUIS després AFRICA

L' Africa casada. Ara sols 'm falta torná á aviar á aquest xicot y quedaré completament tranquil.

(*Ruido de trencadissa de vidres y llossa.*)

Qu' es aixó!

AFRICA (*Dins.*) Idiota! ¿No hi veus?

D. LLUIS Adios lo meu servey de Xina! (*Africa á la*

porta inspeccionantse 'l vestit. Va ab trage de colegiala y una corda á la má.) Ella!...

AFRICA Y no m' ha tacat... Ja ha sigut miracle!

D. LLUIS Es hermosa!... Pero si es una dona!

(*Vevent á D. Lluis y corrent á abrassarlo.*)

AFRICA Estimat tio!

D. LLUIS Africa!

AFRICA Quant desitjava abrassarte!

D. LLUIS No apretis tant! Pero tú no ets una noya... ets un cartutxo de dinamita!

AFRICA Quin tio mes graciós! Pero quin criat mes bruto tens!... 'M veu tombá 'l corredor y 'm clava una bandeja plena de pisa pels vigotis.

D. LLUIS Si... 'l meu esmorsar.

AFRICA De debó?.. Donchs, noy, ja has esmorsat! (*Reparant ab lo mobiliari de la sala y fent dar voltas á la corda.*) Oh!... comme tout ça est jolie! Vaja... ja veig qu' ets home de gust!...

D. LLUIS Que 'm farás saltá un ull!

AFRICA Qu' es aixó? (*á la taula.*)

D. LLUIS Una tabaquera; figura 'l cap d'un gos.

AFRICA 'M pensava qu' era 'l teu busto.

D. LLUIS Gracias, dona!

AFRICA Oh! es qu' aixís, de perfil, t' hi assemblas. Ja ho veig ara que no. Noy!... chartreuse! 'n bech una copeta (*servintsela.*)

D. LLUIS (Digna filla del seu pare! ¡fa honor á la rassa!)

AFRICA A votr' santé!

D. LLUIS Esperat qu' aniré per aygua...

AFRICA Ne vous derangez... (*Beu.*) C' est fini!

D. LLUIS Noya... ets un cabo de brigada!

AFRICA Que gracia! (*voltant la corda.*)

D. LLUIS Que no t' ha indicat la Brijida, la teva habitació?

AFRICA Si, pero estava impacienta per veurert y preguntarte si tinch d' está al colegi «hasta la consumacion de los siglos.»

D. LLUIS Hasta que no acabis de donar voltas á aquesta malehída corda no 't contestaré.

AFRICA ¡Quin carinyo mes entranyable tens als teus ulls; vaja, digas, ja estich quieta.

D. LLUIS (Y está hermosa de debó!)

AFRICA Digas, perque estich de colegi, fins aqui!

D. LLUIS Per lo mateix que he cregut endevinar los teus desitjos, t' he tret per sempre.

AFRICA Ay, tio del meu cor! oncle cheri!... un' altra abrassada!

D. LLUIS (Y la vritat es que l' abrasso de gust!) Bueno... escolta, seu, que t' haig de parlar de cosas molt formals.

AFRICA Donchs, seyém. *(Ho fa.)*

D. LLUIS Dona... passas dels dissét anys... Es precis que posis formalitat, majorment, quan, si t' he tret del colegi, has de saber qu' es pera casarte.

AFRICA Vaja, tio, que me 'n dono molta vergonya! *(ab coqueteria)*

D. LLUIS La teva edat...

AFRICA Dech estar mes vermella!...

D. LLUIS Dintre quince dias pot ser que s' efectuhi la boda.

AFRICA Es massa aviat. Al menos vuy tardar tres setmanas.

D. LLUIS No vindrá d' aqui...

AFRICA Y qui es lo nuvi? Jo voldria un senyor alt... molt gros.... ab patillassas... que 'm dugués sempre á passejar ab carretela, y als toros; sobre tot, als toros.

D. LLUIS (Apreta!) Donchs, mira. Lo teu nuvi no es ni gros ni porta patillas.

AFRICA Be, donchs... portará vigoti... jo deya si podia ser...

D. LLUIS Y 'l coneixes.

AFRICA Calla... no 'm digas rés. *(pensant.)*

D. LLUIS Acaba d' arrivar d' un llarch viatje.

AFRICA Ja sé... lo meu cosi!.. 'n Mariano! ¡Quina alegria! (*Picant de mans.*)

D. LLUIS No es 'n Mariano.

AFRICA Ah, no?

D. LLUIS Es diu Carlos Mas.

AFRICA En Carlos Mas?... Ja ho crech que 'l coneixol Noy, qu' era dolent! 'Ns deya unas cosas! Ell y una germana que te, moit bleda, venian á veure á la Directora.

D. LLUIS L' Hortensia.

AFRICA Just. Ja ho sembla una hortensia pansida.

D LLUIS Ets 'l dimontri.

AFRICA Sempre 'ns llegia versos mistichs... á nosaltres que llegiam vigote, Gustavo el calavera...

D. LLUIS Que redimoni enrahonas! Y d' hont treyau semblants llibres?

AFRICA Oh! corrian pel colegi d' amagat.

D. LLUIS Ba... ba... ba!...

AFRICA ¿D' aixó t' admiras?... si hasta formavam partits polítichs... Mira... entre las noyas, hi havia carlistas, republicanas, fusionistas, conservadoras...

D. LLUIS Ja 'm jugo que tú erats republicana...

AFRICA Petrolera.

D. LLUIS Mira, Africa... t' ho dispenso perque t' he deixat massa temps al colegi, y á pesar dels teus disset anys, no tens mes que 'ls de las tevas condeixeples. Pero, t' adverteixo que la devant dels teus futurs papás politichs, t' abstingas de dir totas aqueixas barbaritats que tirarian per terra tots los nostres plans.

AFRICA Fas be de prevenirme. Tot ans que torná al colegi. Digam qué haig de ser.

D. LLUIS Clericala intransigent.

AFRICA Cauré malalta!

D. LLUIS Donchs preparat per...

AFRICA «Calla... villano!... No acabes la frase, que me horrorizas!»

D. LLUIS Donchs, quedém entesos.

(*Pere foro dreta.*)

ESCENA XIII

Mateixos, PERE

PERE Diu D. Ramon que s' arrivi al despaig qu' alló está á punt de firmá... y quan vulga, te l' esmorsá servit.

D. LLUIS Digas qu' allá vaig. (*vase Pere foro dreta.*) Mira, Africa, torno al instant: Si vols entretenirte, en aquesta sala (*primer terme esquerra*) trovarás ilustracións y periódichs, ó, si vols tocá 'l piano ja veurás la clau al pany.

AFRICA No tardis.

D. LLUIS No... adios. (*mitx mutis.*)

vu vus an alé san anbrassé

AFRICA Ah!... vous vous en allez sens m' embrasser?

D. LLUIS Oh!... ab molt gust! (*L' abrassa.*) (De veras qu' es molt hermosa!)
(*Vase foro esquerra.*)

ESCENA XIV

AFRICA

Saben qu' aquesta imposició del tio 'm té molt preocupada? Jo, carlista!... ¡Si ho sabessin las noyas!... Quina xiula!... Jo, que hasta duch aqui aquesta gorreta (*Treyentse de la butxaca un elegant gorro frigio.*) feta d' amagat, que, posantmela aixis, y enfilada en los pedrissos del jardi, á las horas de recreo, 'ls feya aquells discursos: l' autonomia!... Los derechos individuales!... El sufragio universal! el reparto! ('*s torna á treure la gorra.*) Ah! no, no!.,. que s' ho treguin del cap. Jo fingiré fins que siga al poder... vuy dir: fins que 'm casi... pero després?... (*cantant.*) Allons, allons enfants de la patrie!... (*remor de veus.*) Alto que venen! Deixam amagar!... ay! la corda!... No 'm descuido pas rés mes? Crech que no. Ja son aqui? (*Entra corrent primer terme esquerra. Mariano y Carlos foro dreta.*)

ESCENA XV

MARIANO, CARLOS, luego D. IGNACI y HORTENSIA

CARLOS Poch pots pensar, Mariano, la satisfacció que tinch d' apretarte en los meus brassos!

MARIANO Y jo.

CARLOS ¿Hi has estat molt á Santander?

MARIANO Avuy he arrivat.

CARLOS Pero, qui havia de pensar que aquell oncle Lluis' de qui tant me parlavas, fos D. Lluis Clavell, tan conegut del papá.

MARIANO Com jo feya ja cinch anys que faltava de la Peninsula... Oh! y qu' arrivas á temps. Quedas nombrat padrí de la meva boda.

CARLOS T' casas?... magnifich!... Ja no aniré sol al sacrifici... y ho quedas també nombrat de la meva.

MARIANO Ah!... També 't casas? Y qui es ella?

CARLOS Com! ¿No ho sabs?... Oh! aixi vuy darte una sorpresa que crech t' ha de ser molt agradable.

MARIANO La conech?

CARLOS Mes que jo. Pero creume, 'm donan un disgust. Ey! no t' ofengas.

MARIANO Jo?... Per qué?... Y es guapa?

CARLOS Ni me 'n recordo. Fa tres anys que no l' he vista.

MARIANO Es graciós!

CARLOS El papá s' ha empenyat en ferdesgraciada á n' aquesta xicota... (*D. Ignaci y Hortensia foro dreta. Hortensia s' adelanta sense aixecá 'ls ulls d' un llibre que llegeix.*)

MARIANO Mira.

CARLOS L' papá.

D. IGNACI Ja no sabia hont erats.

CARLOS Papá... tinch 'l gust de presentarte al nevot de D. Lluis, lo generós marino que va exposar la seva existencia pera salvar la meva d' una mort segura.

D. IGNACI Vosté?.. Oh! vinga una abrassada! Hortensia, vina á saludar al salvador del teu germá.

(*Hortensia s' adelanta.*)

MARIANO Vostés 'm confonen!

HORTENSIA (*cayentli 'l llibre de las mans.*) (Oh! ja he trovat lo meu ideal!)

(*D. Lluis foro esquerra.*)

ESCENA XVI

Mateixos, D. LLUIS després AFRICA

D. LLUIS Ja de tornada?

D. IGNACI D. Lluis, he felicitat al salvador del nostre fill.

D. LLUIS Com!

MARIANO Lo malalt de la febra amarilla.

D. LLUIS Si?... Molt ho celebro! qui havía de pensar!...
(*Africa primer terme esquerra.*)
Aquí tenim á Africa.

TOTS Africa! (*Africa saluda ab una inclinació de cap. Mariano corra á abrassarla.*)

AFRICA (*alegre*) Mariano!

D. LLUIS Africa... Aqui 't presento al teu casi papá polítich. Allí lo teu futur espós.
(*Africa saluda ab lo cap.*)

MARIANO (Ell!) (*Separantse d' Africa ab un moviment nerviós.*)

HORTENSIA (M' ha mirat!... Soch felis!)

CARLOS (M' agrada aquesta xicota!)

Quadro.—Teló rápit.

FÍ DEL PRIMER ACTE

Acte segon

L' escena representa la sala d' una casa rica, pero cúrsi; mobles molt antichs. Al foro una capelleta ab una verge ab ciris encesos á sota una taula en forma d' altar, á cada part una porta; sent la de la dreta la d' entrada; la segona figura don á l' interior de la casa.

A la dreta, primer terme, una porta, á l' esquerra, també en primer, un altra. En segon, un piano; á l' esquerra segon terme una calaixera; al sostre una gran aranya.

ESCENA PRIMERA

PERE, HOME, després SR. POLIT després D. IGNACI

(*Entra Pere foro dreta seguit d' un home que porta un' órga.*)

PERE (*Ab veu baixa.*) Veniu... deixeula aqui.
(*La deixa tercer terme esquerra.*)
No feu soroll. Això es. Ja os 'n podeu anar.
(*vase home foro dreta.*) Vaja; ja tenim l' órga!
No sé per qué diable m' han hagut de fer venir!... Com si á casa no hi hagués prou feyna!
(*Polit foro esquerra cridant.*)

Sr. POLIT Pere... ¿Que m' haurias vist al noy?

PERE No cridi tant que 'l senyó Ignaci s' ha tirat sobre 'l sofá de l' altra sala. (*Renyantlo.*)

Sr. POLIT (*baixant la veu.*) ¿Que me l' haurias vist?

PERE Ara mateix era á la cuyna.

Sr. POLIT No pot está segur á cap puesto.

PERE Ja voldria que tot aixó fos acabat per anarmen á dormir. Cregueu qu' estich cansat! Com si á un li vinguessin á fer la feyna á casa.

Sr. POLIT Com que la criada d' aqui ha tingut prou trevall en fer lo dinar. ¡Quin dinar! Hi cantavan 'ls ángels!

PERE Vaya un dinar! Sopa de galets y platillo ab préssechs!

Sr. POLIT Ben bo qu' era!

PERE Ja ho he vist qu' heu embarcat molt.

Sr. POLIT No... la gana si que no l' envejo á ningú.

PERE Las postres també m' han distret: arróp y mitxas presas de xocolate crúas.

Sr. POLIT ¿Qué té? Tot ho critiqueu!

PERE Pitxor D. Ramon qu' ha dit á D. Ignaci, al devant de tothom que per haver de presentar aquell ápat, mes valia que no hagués convidat á ningú.

Sr. POLIT Aixó li ha dit?

PERE Aquell si que las canta á tothom.

Sr. POLIT Perque no te educació ni temor de Deu.

PERE Y tots los qu' han estát al dinar vindrán ara al concert?

Sr. POLIT Jo crech que sí. Ja n' han arrivat molts. Sols qu' están jugant á prendas á la sala del devant hasta qu' arrivi l' hora.

(*Nen foro dreta saltant.*)

PERE Miris, aqui te 'l noy.

NEN Jo vuy veure la sala, (*cridant.*)

PERE Ps... (*renyantlo.*)

Sr. POLIT Calla... No cridis, que D. Ignaci dorm y 't renyaria. Vés mirant.

(*Lo nen va mirant, primer lo piano y al fi arriva á l' orga que comensa á putinejar.*)

Oh! y are que hi penso... l' altre dia vaig ser á casa vostra á dur lo recibo á D. Lluis y no hi era.

PERE Que 'l porta?

Sr. POLIT Si.

PERE Dónguimel que jo li pagaré.

Sr. POLIT Antonet, no toquis res. Tingui; ja l' hauria dat á n' ell pero com que 'l noy li ha abocat

aquella tassa de café bullent sobre las camas, no he gosat.

PERE Tinga. (*Li paga.*)

Sr. POLIT Está molt bé. Sembla bó tot aixó. (*Per las monedas.*) (*Lo nen 's posa á tocá lo l' orga Sr. Polit y Pere y corran esbarats.*)

Sr. POLIT Ay, Jesus!

PERE Llamp de xicot!

Sr. POLIT (*Treyentlo d' allí.*) T' haig de matar!

(*D. Ignaci primer terme, esbarat ab bata sabatillas y estrenya caps.*)

D. IGNACI ¿Qué redimoni es aixó?

Sr. POLIT Desvergonyit! Dispensi D. Ignaci. Ha sigut 'l noy que m' ha de matá á disgustos.

D. IGNACI No val tant ell con lo susto que m' ha dat.

Sr. POLIT (*Anantsen*) Au... cap al altra sala! ¿Hi tornarás mes?... Ja t' arreglaré jo!

(*Vanse foro esquerra.*)

D. IGNACI No he vist xicot mes mal criat. Que hi ha molta gent ja?

PERE Uns quants.

D. IGNACI Qu' ha tornat D. Lluis?

PERE No encara.

(*Hortensia vestida ridiculment foro esquerra.*)

ESCENÁ II

Mateixos, HORTENSIA

HORTENSIA 'M pensava que ja havian comensat.

D. IGNACI Aquell dimoni de xicot del Sr. Polit!.. Pere, 'm vols dur 'l casquét?

(*ficantse l' estrenya caps á la butxaca.*)

PERE Prou. (*entra primer terme esquerra.*)

HORTENSIA A la cuyna s' han descuydat un xich y s' ha menjat tots los secalls.

D. IGNACI Endevant!... Que no 'l portin pas mes! Es una calamitat aquesta criatura! Té, Pere... (*Pere ab lo casquet*) porta sis lliuras mes de secalls del forn de San Iaume.

(*Vase Pere foro dreta.*)

ESCENA III

D. IGNACI HORTENSIA

D. IGNACI A qui has deixat allí?

HORTENSIA A la tia.

D. IGNACI Deixam comensá á encendre los llums del piano. (*Ho fa.*)

HORTENSIA (Déu fássi que 'n Mariano vinga. Avuy m' hi declararé... y si 'm retxassa... si no 'l mou á pietat lo inmens del meu carinyo, lo Morrót de Montjuich será 'l meu promontori de Léucades, y lo meu mar d' Actium la platxa de San Bertran!

D. IGNACI Ja está.

HORTENSIA Suposo que no vindrá al concert l' heretje de D. Ramon?

D. IGNACI No me 'n parlis! ¿No has sentit com ha posat al Sr. Rafecas perque ha alabat 'l platillo?

HORTENSIA Y á mi?

D. IGNACI A tú?

HORTENSIA No ha dit res pero en tot lo dinar no ha fet mes que mirarme y riurer.

D. IGNACI A mi sempre ha estat tirantme pinyóls d' oliva á la cara.

HORTENSIA No sé... li guardas unas tendencias que cualsevol diria que t' oculta algun crim.

D. IGNACI Escolta! M' has dit aixó tantas vegadas, que m' obligas, encara que 'm siga botxornós, á confessarte lo perqué tinch consideracions á un home que 'm repugna tant com puga repugnarte á tú. Escoltaho, y olvidaho, perque hi ha actes en la vida, que l' home que los ha comés la donaria per esborrarlos.

HORTENSIA Casi 'm fas pór!

D. IGNACI Fá... ja ni ho sé quants anys! jo era solter y vivia á Tarragona guanyantme la vida venent café ab llet en un carretó á baix del port d' aquella antiquíssima ciutat.

HORTENSIA Tú!... quina vergonya!

D. IGNACI Oh! esperat!... Los meus parroquians, ja pots pensarte quins eran!.. la gent mes alegre que

pugas imaginarte may... Religió, 'n tenian una: lo ventrell!... y 'l seu ideal polítich: lo reparto!

HORTENSIA Jesus!

D. IGNACI Jo, que; francament, pensava distint d' are (que 'l cel m' ho perdoni!) y que veya que ab lo reparto, no hi anava á perdrer rés, perque un carretó de café ab llet sempre m' hauria tocat, simpatizava ab aquella gent qu' ara 'm faria horror, y frecuentava lo seu tracte. Un dia, un cabo de la guardia de presiri, qu' era 'l mes tabola de la colla, va proposar la creació d' un cassino anticlerical; idea que, al fi, va durse á cap sent elejit jo president.

HORTENSIA 'M deixas absorta!... Pero suposo que te 'n confessarias...

D. IGNACI Si, dona... Deu ja m' ho ha perdonat, pero noya, 'ls homens no 's deixan convencer tan facilment, y 'ls que 'm fan á mi 'l major consum de xocolate, encara menos. Si ho sabian! pensanthi tremolo!

HORTENSIA Ja podrias renunciá al teu somni daurát de ser obrer...

D. IGNACI Y Adiós parroquia!... En fi... ja podia plegar!

HORTENSIA Que no podrias negarho?

D. IGNACI Indagarian, y segú qu' encara trovarian documents de aquella societat firmats per mi y qual sello era... horrorisat! un Sant Joan Bautista ab levita y barret de copa!

HORTENSIA Oh! calla!... calla!...

D. IGNACI La juventut es diabólica y lo dimoni sempre está al tanto!

HORTENSIA Bé, pero, ¿que té que veurer tot aixó ab don Ramon?

D. IGNACI Te qué veure, insensata! que, ó jo no fora bó pera porter de la presó, ó D. Ramon es aquell cabo de la guardia del presiri de Tarragona.

HORTENSIA Vols dir?... cal... T' ho haguera tirat vint vegadas pels vigotis. Jo crech que hasta ho hauria fet cridar pel nunci.

D. IGNACI També ho he pensat.

HORTENSIA Quin un!...

D. IGNACI Pot ser ho es y no 'm coneix.

HORTENSIA Estigas tranquil, y no li aguantis mes impertinencias ¡Ell callarse, podent fer mal!

D. IGNACI Donchs, á la primera que fassi, m' hi des mando.

HORTENSIA Farás molt be.

D. IGNACI Ves, ves. No deixis sola tan temps á ta tia. Y aixis que hi sigan tots, comensarém. Ja 't recordas de tot?

HORTENSIA De tot... Mira... aqui tens aquell tió del Infern. (*D. Ramon foro dreta.*) Me 'n vaig per no parlarhi. (*vase foro esquerra.*)

D. IGNACI Ben fet. Ja 'l pentinaré jo.

ESCENA IV

D. IGNACI, D. RAMON, després JULIO despres NEN

D. RAMON (Sembla que l' espanto á n' aquesta ximpla!)

D. IGNACI (Pot ser si que no es éll!)

D. RAMON Com ho tenim?

D. IGNASI Vosté qu' es tan d' alló, vé á una festa semi-religiosa?

D. RAMON Si no vinch á la festa, home; si no vinch á la festa. Jo, á qui busco, es al doctor que fa tres dias que 'm rellisca com una anguila. ¿Qué vol que hi vinga á fer jo aqui? ¿A cantá 'ls goigs? per goigs estich!... Y si no que pensava trovarli á n' ell, ni al dinar hauria vingut. ¡Vaja un dinar!... Tota la tarde que menjo platillo ab préssechs!

D. IGNACI (Si jo ho sabia del cert!)

D. RAMON No crech que m' amarrin may mes. No cal que 'm posi número al toballó. Bé... que l' ha vist perqui al Sr. Salvat?

D IGNACI A la galeria crech que 'l trovará.

D. RAMON ¿A la galeria?... Ay gracias á San Patantúm! (*Julio foro esquerra.*)

JULIO Qu' han vist al Doctor per qui?

D. RAMON Ja hi som! Vosté es la meva sombra!

JULIO Y vosté la meva.

D. RAMON Li clavaria quatre natas!

JULIO Llengua!...

D. IGNACI Lo Doctor es á la galeria.

JULIO Donchs, hasta luego...

D. RAMON També vinch... també vinch!

JULIO Ah! vingui, vingui.

D. RAMON Vosté y jo acabarém malament.

(*Vanse foro esquerra*)

(*Lo nen surt saltant foro dreta y entra foro esquerra á caball d' un bastó y ab un barret de paper de general.*)

ESCENA V

D. IGNACI despres CARLOS

D. IGNACI ¿Qué redimoni deuhen tenir aquest parell ab lo Doctor! (*Carlos foro dreta*) Gracias á Deu!... Donchs, qué tenim de fer? que no vas á vestirte?

CARLOS Are. (*Sentantse trist.*)

D. IGNACI No sé... t' veig d' alló mes estrany! ¡No vares dir qu' Africa t' agradava tant? ¿Ja estás cambiat?

CARLOS ¿Que si m' agrada?... passa d' agradarme... l' idolatro! Antes! Malvinatxa 'l mon! l' hauria dada per dos cuartos, y ara quan vareig tornarla á veurer... la vritat, vaig quedarne emprendat!

D. IGNACI Y donchs?

CARLOS Rés... estich gelós.

D. IGNACI Jelós? y de qui?

CARLOS Ja ho sé jo de qui!

D. IGNACI Digas.

CARLOS Ho vols saber? d' una nina.

D. IGNACI No t' ennirás al botavant! Ara si que m' has fet riurer!

CARLOS Tú ves rient...

D. IGNACI Calla, calla, benéyt!

CARLOS Creu que la prefereix á mi. Y luego... tan distreta! Jo li parlo d' amor, y 'm contesta glorificat á matines. Ahir, quan jo pensava parlarli dels preparatius de la boda, 'm va fé passar sis horas mortals dant voltas á una corda qu' ella saltava; y després 'm va despatxar dient qu' havia d' aná á fe dormi á la nina.

D. IGNACI Y aixó 't preocupa?

CARLOS Endevant!... pot ser si que 'm casaré per fer voltar la corda y dormir ninas!...

D. IGNACI Es una criatura!

CARLOS Vaya una criatura! Li vaig dir quin regalo preferia, ara que s' acosta 'l seu sant, y may dirias qué 'm va demanar?

D. IGNACI Qué sé jo...

CARLOS Un joch de botjas!

D. IGNACI Canario!

CARLOS Diu que 'n lo colegi hi jugavan.

D. IGNACI Tot aixó li desapareixerá als dos dias de casats. Creume.

CARLOS Cá, ca... En quant vinga 'n Mariano, li diré que miri de tantajarla, y si comprén que no sent rés per mi, que 's casa sols per casarse, ja sé lo qué 'm toca fer!

D. IGNACI No sigas plaga!... Encarrega tot lo que vulgas al teu amich, pero abans de pendre una determinació, parlarém.
(*Mariano foro dreta. Sr. Polit foro esquerra*)

CARLOS Mira... ara vé... Deixam sol ab éll.

D. IGNACI Y ves á arreglarte. Jo vaig á veurer allí qué fan. (*vase foro esquerra.*)

ESCENA VI

Mateixos, MARIANO, SR. POLIT

Sr. POLIT (*Topantse ab D. Ignaci.*) Don Ignaci... ¿Que m' hauria vist 'l noy?

D. IGNACI No he vist rés. (*mutis.*)

MARIANO Ola, Carlos!

CARLOS Ola Mariano!

Sr. POLIT ¿Que m' haurian vist 'l noy?

CARLOS Qué 'ns esplica del noy!...

Sr. POLIT (Veyam si perdrá 'l bastó del Sr. Salvat!)
(*Vase foro dreta.*)

CARLOS 'M vens com l' anell al dit.

MARIANO Qué hi ha?

CARLOS Novedats.

MARIANO També jo vinch á notificarten: demá marxo al Brasil.

CARLOS Qué dius ara!... Donchs, y lo teu casament?

MARIANO S' ha mort 'l capellá.

CARLOS Be estás prou de broma...

MARIANO Molt! No 'm puch tenir de riurer.

CARLOS Que pot ser t' han dat mico?

MARIANO Si... y me l' emporto á America á ferlo ballá.

CARLOS Esperat que potser t' acompanyaré.

MARIANO Tú?

CARLOS Si... ab un altre mico;.. podrém fer societat.

MARIANO Tú si qu' estás de broma!

CARLOS Ves si ho estich, que penso que la teva parenta no m' estima.

MARIANO Y ara? qu' ets boig!... Tú tens la seva paraula; lo tio ho vol; lo teu pare també. Ella está contentíssima. No fá molt que 'm parlava de la festa d' avuy; dels trages qu' ha d' estrenar; dels viatjes en projecte...

CARLOS De jochs de botxas, de ninas... de tot, menos de mi.

MARIANO No t' entench.

CARLOS M' has de fé un favor.

MARIANO Demana.

CARLOS Que sonsaquis á la teva cosina; que procuris convencet de si 's casa per carinyo ó per que si.

MARIANO Que jo li parli?

CARLOS Y si es lo que 'm penso, me 'n vinch ab tú á América. Si de cas, no t' espantis! Ja 'ns distreurém. Anirem á Cuba, á Santo Domingo... comerciarém.

MARIANO Ab qué?

CARLOS No sé... ab plomas de lloro.

MARIANO Creu que 'm vé violent l' encárrech que 'm fas.

CARLOS Fesho per mi. T' ho suplico!

MARIANO Mira... no pensava quedarme á la festa, pero, ja que tant t' hi empenyas, ho faré. Per mes que sé que quedarás satisfet.

CARLOS Deu t' escolti! perque, noy, aquesta xicota 'm te 'l cor robat. Mira, si no pots darme esplicacions avuy, t' espero demá á las tres als billars de Novedats que hi tinch un partit de carambolas ab D. Ramon.

MARIANO Está bé... Hasta luego, donchs.

CARLOS Adios. (*Vase Mariano foro dreta.*)

(*Doctor Salvat foro esquerra.*)

ESCENA VII

DOCTOR, CARLOS, despres JULIO

DOCTOR (Ahont dimoni hauré deixat lo bastó!) Ola Carlos.
CARLOS Ab lo seu permis...
DOCTOR Hasta luego.
(*Vase Carlos segon terme esquerra.*)

ESCENA VIII

DOCTOR, JULIO, després D. RAMON

JULIO (*Foro esquerra.*) Al fi 'l topo! Veyam si ultimém aquesta ditxosa compra.
DOCTOR Donchs, vamos á veurer.
JULIO Digui vosté l' últim preu en que la cedeix.
(*D. Ramon foro esquerra sense s ombrero.*)
D. RAMON Que m' haurian vist 'l barret?
DOCTOR Aqui te 'l seu pendant. (*á Julio.*)
JULIO Ja volia dir jo...
D. RAMON Home... fássim 'l favor, tinch de parlá ab lo doctor.
JULIO Jo també.
D. RAMON Vagissemen del devant, creguim, hi guanyará!
JULIO Vagissen vosté!... Está be aixo!
DOCTOR Calma; senyors! vostés lo que logran es que jo aumenti las mevas pretencions.
D. RAMON Miris... li aconsello que si may 'm topa pel carrer, trenqui de cami, sino, seré jo 'l que trencaré, pero será 'l bastó per las sevas costellas.
JULIO Trenqui lo que vulga pero vegi lo qué dona de la casa.
D. RAMON Los cinch mil que va demanar, Sr. Salvat. Vaja, ja hi está de mes vosté en aqui.
JULIO Fugi, home! Si jo ja n' hi dono deu.
D. RAMON Deu?

DOCTOR Deu!
JULIO Per ara.
D. RAMON Y diu per ara!... (Qué dirá 'n Lluis!) Vint!
JULIO Vint y cinch.
(*D. Ramon se 'l mira ab rabia y Julio 's posa á riurer.*)
Que ja ha acabat las agallas? Apa, maco!... Això necessita mes valor que pegar garrotadas... de boquilla.
D. RAMON Ja ho sembla vosté una boquilla.
(*Pere foro esquerra ab una carta que entrega á D. Ramon.*)

ESCENA IX

Mateixos, PERE

PERE D. Ramon... Una carta molt urgent.
(*Vase Pere.*)
D. RAMON Veyam! (Del meu arquitecto)
JULIO Be... qué fém?
D. RAMON M' hi penso. (*Llegínt.*) Diu que per ara no s' obra lo carrer de Bilbao... que n' hi ha per anys!) La casá queda per vosté.
DOCTOR Donchs, ja es seva. (*á Julio.*)
D. RAMON Y que siga l' enhorabona... corredor sabi!... Girona de plaqué!
JULIO Be... qué vol dir?
D. RAMON Que 'l carrer de Bilbao ja no s' obra; que n' hi ha per anys! qu' ha comprat un rábe!
JULIO Si això ja es vell.
D. RAMON Ho sabia, y ha donat tants diners per aquella barraca?
DOCTOR Home, D. Ramon!...
JULIO Lo que puja 'l tant per cent ha de mirar. Lo rábe será pel qui l' hagi encarregada. Y després... pot ser es un capritxo del comprador. Senyor Salvat, si vol, 'ns podrém arrivar fins al despaix, qu' estendrém un compromis provisional.
DOCTOR Com vulga.
D. RAMON Si... que no li escapi!
JULIO (*Dona una targeta á D. Ramon*) Y quan me

vulga trencar rés, aqui té 'l meu adrés: Moscas 3 4.°. Estich á las sevas ordres.
(*D. Ramon es queda parat ab la targeta á la má. Doctor y Julio vanse foro dreta.*)

ESCENA X

D. RAMON, despres D. LLUIS y AFRICA despres PERE despres NEN

D RAMON No sé quin sant me deté com no 'l desfaig á bofetadas! va! deixemlo per criatura!. ¿Ahont tindré 'l barret?)
(*Lluis y Africa foro dreta. Ella va elegantissima ab un xal. Ell ab sobretodo sobre un rús y coll de pell.*)
Ola! Ja sou aqui?... Semblas un esquimal!... Desabrígat!

AFRICA ¿Qu' es un embalat aixó? (*mirant la sala*)

D. LLUIS No hi ha pas cap corrent d' aire?

D. RAMON No, home, no!

D. LLUIS Ahont son?

D. RAMON Alli que jugan á prendas.

AFRICA Quina aranya! (*rient fort.*)

D. LLUIS No cridis, dona, que 't poden sentir.

AFRICA Ja veig l' orga... Anémla á tocar. (*dirigintsi.*)

D. LLUIS Tú!... (*Africa examina l' orga.*)
(*Pere foro dreta.*)

PERE Vol rés 'l senyor?

D. LLUIS Ah!... ets tú? Te 'l coll. Estira la mániga.

D. RAMON Quants abrichs portas?

D. LLUIS Torna á estirar.

D. RAMON Deu te 'l torni!

PERE Vol rés mes?

D. LLUIS No... ves, ves... guardau.
(*Vase Pere foro esquerra.*)
Nova... ahont ets?

AFRICA (*Tornant.*) Aqui.

D. LLUIS No estás pas suhadar?

AFRICA No.

D. LLUIS No tens pas fret?

AFRICA No tinch fret.

D. LLUIS Dom l' abrich.
(*Africa 's treu l' abrich y ell se 'l queda pen-*

jat al brás. En aquest moment surt foro dreta y entra foro esquerra 'l Nen á caball d' una escombra y ab lo barret de D. Ramon posát.)

No tens pas calor?

AFRICA No, home.

D. LLUIS Está hermosa ab aquest trage, eh Ramon?

D. RAMON Pastada á son pare.

D. LLUIS Vols seurer?

AFRICA No estich cansada.

D. RAMON Noy, estás fet un pollo!

AFRICA Oy que si?

D. LLUIS Voleu dir?

D. RAMON Y s' ha rissat! No te 'n anirás al botavant!

D. LLUIS Qué vols dir?

(*Hortensia foro esquerra.*)

ESCENA XI

Mateixos, HORTENSIA

AFRICA Ay... ara ve aquella bleda.

HORTENSIA Senyors...

D. LLUIS Hortensia... als peus de vosté!

HORTENSIA Ara m' acaban de dir qu' havian arrivat.

D. LLUIS En aquest moment.

AFRICA (Repareula com va vestida!)

D. LLUIS (*Reprenentla.*) Africa!...

HORTENSIA Qué 'ls sembla la sala?

D. LLUIS Magnifica!

D. RAMON Sobre tot, l' aranya.

HORTENSIA (Quin home mes inconvenient!)

AFRICA ¿Qui tocará l' orga?

HORTENSIA L' papá.

AFRICA Que també ballará D. Ramon?

D. RAMON Ab qui? Si no hi ha cap dona que valgui dos cuartos.

D. LLUIS Dispensi!, Hortensia, es molt de broma.

HORTENSIA Aném allá al devant, Africa. Hi ha unas senyoras que la volen coneixer.

AFRICA Aném, aném.

D. LLUIS Pero, molt cuidado, eh?.. que no 't toqui cap corrent d' aire. Ja 't duré l' abrich.

AFRICA No tinga por (*mitx mutis.*)

D. LLUIS Y 'l petó al tio?

AFRICA Vaja... 'l petó! Crech que me 'n fa mil cada dia. (*Li fá.*)

D. LLUIS Vaja, adios.

AFRICA Adios.

D. LLUIS Desseguit vinch. No t' anyoris.

AFRICA No tinga por. (*vanse foro esquerra don Lluis queda mirantlas fins que desapareixen.)*

D. RAMON Ay Deu te 'l torni!

D. LLUIS Es que tinch por...

D. RAMON Jo, de tú, 'm posaria un devanta! blanch... estarias en carácter.

D. LLUIS Es que m' he acostumat tant ab ella, qu' ara... veus?... quan no la tinch aprop, la trovo á faltar. Es tan cuidadosa!... Ahir 'm va arregla aquell armari que tinch de objectes d' art, y ho va fer tan be, que, fora de que va trencarme, sense voler, dos vásos d' ónix, may ningú hi havia tingut tanta trassa. Luego vaig está encostipat, y ella mateixa 'm va arreglá una tassa de flors cordials que may la Brijida hi arrivará! Es vritat que va agafá la sal en comptes del sucre, que per poch 'm fa arrojá 'l blanquet, pero va ser un descuyt que li passa á qualsevol.

D. RAMON ¿Sabs Lluis, que ab tot lo que m' esplicas, crech endevinar una cosa?

D. LLUIS Qué?

D. RAMON Que n' estás enamorát.

D. LLUIS Vols dir?... cá!

D. RAMON No sigas burro!... mira que 't pot ser néta!

D. LLUIS Donchs, es una vella, creume; está molt cambiada. Y que 't pensas que m' estima poch? Ahir li vaig ensenyar un retrato de cuan tenia vint anys, y va dir qu' ara 'm trobava molt mes guapo. Hasta me 'l va fer llensar.

D. RAMON Ay, ay, ay!...

D. LLUIS Ramon... parlam ab franquesa... No m' adulis. Tinch cincuanta tres anys... pochs mes; estich admirablement conservat. Qué 't sembla si 'm casava ab ella?

D. RAMON Que t' has tornat boig?

D. LLUIS Per qué?

D. RAMON Ay, Deu te fassi bo! Oh! y ja sabs si ella 't voldria? Y estimant á 'n Carlos...

D. LLUIS Qué ha d' estimar!

D. RAMON Y ¿cóm salvarias, hasta sent com tú dius, lo compromis ab aquesta gent?

D. LLUIS Es podria fer veurer qu' es en Mariano 'l que n' está enamorat, y que no ho saviam; y com éll va salvar la vida á 'n Carlos... m' entens? No gosarian á...

D. RAMON Si, pero... ¿que ja t' has vist?

D. LLUIS Encara 'm farás cremar!

D. RAMON Ja tens sort que estich empenedit de que Africa entri á formar part d' aquesta parentela. Ja veurás la concurrencia de avuy!... ¡Quinas caras!

D. LLUIS Quedém, donchs, en qué m' ajudarás.

D. RAMON Ho faré també perque tinch l' esperansa de que aviat la deixarás viuda y mes rica encara de lo qu' es.

D. LLUIS Vaja... deixat de bromas!

D. RAMON Be, qué s' ha de fer?

D. LLUIS Digas á 'n Mariano qu' aquesta nit fassi veurer que fa l' amor á Africa. Aixís no estranyarán la noticia.

D. RAMON Ja sabs si 'n Mariano s' hi prestará?

D. LLUIS Si s' hi nega, que no ho crech, no li daré diners per' embarcarse.

D. RAMON Ho faré... pero, ja veurás com ella no voldrá carregá ab 'l mort.

D. LLUIS Ab quin mort?

D. RAMON Ab tú.

D. LLUIS Ja hi tornem?

D. RAMON Desenganyat... á la nostr' edat ja fem fástich, y, rissats, encara mes.

D. LLUIS Bueno, bueno... tú digas aixó á 'n Mariano. Ah! ¿has vist al Doctor?

D. RAMON Ja no tenim la casa; n' han dat vint y cinch mil duros y lo carré de Bilbao ya no s' obra.

D. LLUIS De bona 'ns hem escapat. Bueno, jo vaig á veurer lo que fa aquella xicota.

D. RAMON Ves, ves... tocát del bolet!

(*Mariano foro dreta.*)

D. LLUIS Mira... allá ve 'n Mariano, veyam si 'm secundareu bé.

D. RAMON Ves... tros d' asa!

ESCENA XII

Mateixos, MARIANO

MARIANO Tio...

D. LLUIS Ves... no estich per tú... 'N Ramon crech que 't vol dir algo.

(*Vase foro esquerra.*)

MARIANO Qué hi ha?

D. RAMON Lo teu oncle ha fet una comedia y vol que tú y jo hi trevallém.

MARIANO No l' entench.

D. RAMON Ja ho entendrás aviat; convé qu' aquesta nit fassis l' amor á la teva cusina.

MARIANO Veurá... no estich per cosas!... ¿Qu' ha vist 'n Carlos?

D. RAMON Ja es un amor d' encárrech.

MARIANO Cregui que no estich per bromas.

D RAMON Per de prompte, demá ja no maixas.

MARIANO A pesar de tot.

D. RAMON No dante 'ls diners... no sé cóm.

MARIANO Jo tampoch. Nadant!

D. RAMON No sé qué 't costa...

MARIANO ¿Qué 'm costa? ¿Ho vol saber? donchs li diré: que m' estich morint d' amor per ella.

D. RAMON Qué dius?... Tú!

MARIANO Qu' estich boig, que, al dirme 'l tio que la casava ab un jove qu' acabava d' arrivar d' America, 'm vaig creure que 's referia á mi, y, al tocá 'l desengany, no sé com no m' he mort!

D. RAMON Es dir que l' estimas?... que n' estás enamorat?

MARIANO Cegament.

D. RAMON Donchs, aixis, millor! Trevalla per compte teu. Fés feyna per la botiga.

MARIANO Ah! no! may!... Pero per qué vol l' oncle que jo li fassi l' amor? No comprench...

D. RAMON Perque, qui s' hi vol casá, es éll.

MARIANO Ell? 'l tio?

D. RAMON Ell!... l' tío!... Per xó s' ha rissát.

MARIANO Ja comprench! Ah! no! may!

D. RAMON Per xó dich que t' ho quedis tú.

MARIANO Just... Ja es meva!...
D. RAMON Si es cert que no sent rés per 'n Carlos, jo de tú, probaria si 'l barret 'm va be.
MARIANO Cá, cá!... no vuy fé 'l burro!
D. RAMON Ara vé.
MARIANO Qui?
D. RAMON Ella. Hos deixaré sols.
MARIANO Si vosté se 'n vá, vinch ab vosté.
(Africa foro esquerra.)

ESCENA XIII

Mateixos, AFRICA, luego NEN

AFRICA L' noy del Sr. Pólit te 'l seu barret.
D. RAMON S? l' revento! que s' esperi!
AFRICA Ola, caballerito!... gracias á Deu que 't veig! Estich mes enfadada ab tú!
MARIANO Ab mi?
AFRICA Vés, vés... no 'm digas rés!
MARIANO Pero. . per qué?
AFRICA Ni companyarnos!...
MARIANO No hi tenías á 'n Carlos?
AFRICA Qué té que veurer!
D. RAMON Y 'l tio?
AFRICA Alli qu' arreglan 'l programa de la festa. Y com tenia ganas de veurer al senyoret, y á mes, la mistica m' ha dat aquesta esquela per éll...
MARIANO Per mi?
AFRICA He aprofitat aquest moment de distracció pera venir. *(dantli la carta)*
D. RAMON També 't cartejas ab la poetisa?
MARIANO Jo?... no, no!
D RAMON (Llástima!... farian una bona parella!)
(Mirantsels.)
MARIANO Ab lo seu permis... *(llegint.)*
AFRICA Fassi, fassi.
D. RAMON Llegeix alt.
AFRICA No, que deu ser reservat. *(ab tó de burla.)*
D. RAMON Ets lo dimontri!
AFRICA Qué te 'n Mariano que sempre está que sembla que li deguin y no li paguin)

D. RAMON (Veyám... Tatxém lo maló.) Está enamorat de tú.

AFRICA Hombre!... qué me dice usted!

(quedan parlant baix.)

MARIANO (S' ha vist mes xifladura!... No 'm fa una declaració d' amor en vers ..!

(Africa riu á carcajada.)

D. RAMON (No farém pas rés!)

MARIANO Qu' es aixó?

AFRICA Calla, home; diu qu' estás boig, rematat d' amor per mi.

MARIANO Ja ho veu!... *(á Ramon.)*

D. RAMON No miras que ab aquestas riallas ofens al teu cusí.

MARIANO No... no!...

AFRICA Es qu' ara m' ha fet acudir á la memoria quan venia á veurem al colegi, que las noyas també m' ho deyan; y se m' ha representat á la imaginació tal com era llavors ab lo trage de colegial. Te 'n recordas?... voldria que l' hagués vist! com que 'l tio no hi tenia gayre punt y éll creixia y 'l trage no, portava un xaquet que semblava un jipó de manigа curta, y uns pantalonets ensenyant mitxa pantorrilla que tant groixuda era de dalt com de baix. ¡Vés qué m' ha anat á venir ara á la memoria!...

D. RAMON Noys, os deixo. (Ja veig que no farás rés. Trevalla per compte de ton oncle.)

MARIANO També vinch.

AFRICA Aqui desseguida!

D. RAMON Be, be.., ja 'ns veurém.

(Vase foro esquerra al acte que 'n sortia lo nen que duya lo barret de D. Ramon llensantlo y tornantsen á dintre.

Tú!... Lo mato!...

(Agafa 'l sombrero y vase.)

ESCENA XIV

AFRICA, MARIANO

AFRICA Mereixerias que no 't sigués amiga.

MARIANO Tú?

AFRICA Vés per qué s' ha enfadát! No tingas pór que 't fassi cap mes broma!

MARIANO No... si no m' he enfadat.

AFRICA No 't deixaré venir á casament.

MARIANO (Sortimne aviat.) Apropósit del casament... Desitjaria ferte una pregunta.

AFRICA Digam primé si estás enfadat...

MARIANO No.

AFRICA M' ho juras?

MARIANO T' ho juro.

AFRICA Donchs, pregunta, y donam las mans en senyal de reconciliació.

(Quedan ab las cuatre mans agafadas.)

MARIANO Estás satisfeta d' aquest casament?

AFRICA Que ja voldria que fos demá. Casada, noy!

MARIANO Es dir que creus que 'n Carlos 't fará felis?

AFRICA Felississima!... Sempre m' ho diu.

MARIANO Y tú l' estimas molt?

AFRICA Molt.

MARIANO No viurás mes que per éll?

AFRICA No viuré mes que per éll.

MARIANO Ni pensarás mes qu' ab éll?

AFRICA Ni pensaré mes qu' ab éll. Ey... entenémnos. Ab tú si que hi pensaré. Y mes qu' ab ell. Ja ho crech. Tú m' ets cusi y ell no m' es rè.

MARIANO Pero demá será 'l teu marit, y allavors...

AFRICA Allavors, tens rahó... perque mes que á un maritno pot estimarse rés, oy?

MARIANO Be, si, veurás... (Qué li responch ab aixó?)

AFRICA Oy que fóra pecat?

MARIANO Jo 't diré...

AFRICA Be, vaja... tant com á tú, no l' estimaré may. No, no, y no!

MARIANO ¿Que ho dius de vritat?

AFRICA Just!... Tractam de mentidera.....

MARIANO Oh! Africa!... Tinch por de entregarme á esperansas que 's poden desvaneixer en un sol vocable de ta boca de perlas. Jo voldria entrar en ton cor infantil impropi dels teus anys. No 't comprench prou, ni sé com ferho perque tú 'm comprengas.

AFRICA Si no m' esplico prou clar...

MARIANO No ho es prou.

AFRICA Donchs, com vols que t' ho diga? en francés?... Donchs, be: *Je t' aime beaucoup plus qu' á lui.* M' he esplicat ara?

MARIANO Pero tú 't casas ab 'n Carlos...

AFRICA Ay, ay... Vulgam tú, y 'm casaré ab tú.

MARIANO De debo?

AFRICA No m' ho estimaria poch mes! pero 'l senyoret no m' ha volgut.

MARIANO Que no t' he volgut quan es lo sómni daurat de la meva vida? Ab qui pensava jo quan al remor de negra tempestat, doblegats mástils y enteñas per la forsa de l' huraca, veya desapareixer lo negre casco del vapor sota montanyas d' espuma? ¿Ab qui, quan en hermosas nits de calma platejant las onas 'ls raigs de la blanca lluna, s' escapava de mos llabis un nom que 'm robavan gelosas las joganeras brisas?

AFRICA Quinas cosas mes bonicas!

MARIANO Oh! Si... Jo sento relliscar per entre 'l marfil y coral de la teva boca hermosa, los entrecortats suspirs d' una ánima enamorada per la primera volta.

AFRICA Digas, digas...

MARIANO Jo 't juro per lo que de mes sagrat hi hagi en cel y en terra, aimarte com jamay aimada haji sigut nascuda dona.

AFRICA Mariano!...

MARIANO Y tú correspondrás á la inmensitat del meu carinyo?

AFRICA Oh! Jo no sé... Experimento en mi una cosa estranya... una ditxa inefable jamay sentida. Sento fugir mon ser de mon ser, com la crisalida que mor pera renaixer a nova vida. Crech que per primera vegada hi veig é hi sento.

MARIANO Es l' amor que t' ha fet dona en un moment. Pero, passém de la poesía á la prosa y mirém de salvar 'ls inconvenients que 'ns rodejan y que son: lo teu projectat matrimoni ab 'n Carlos y la bojerir del tio qu' ara també preten casarse ab tú.

AFRICA Ab mi?

MARIANO Per aquest, temps 'ns queda. Per l' altre conto ab Don Ramon. Ell 'ns ajudará.

AFRICA Ay qu' estich contenta!

MARIANO Jamay haguera pensat fé un tort á 'n Carlos, pero de rés li serviria 'l meu sacrifici si es que m' estimas com dius.

AFRICA Ab tota l' ánima!

MARIANO Deixa que selli ab un bés lo jorn de nostre prometatje.

(*Li besa la má y quedan parlant baix. Don Lluis foro esquerra.*)

ESCENA XV

Mateixos, D. LLUIS

D. LLUIS (Bravo! Bravissim!... Veig que 'n Mariano cumpleix lo meu encárrech.)

MARIANO Si, si... ets un angel y lo cel amparará 'ls nostres amors.

(*torna á besarli la má.*)

D. LLUIS Ep!... noy!

AFRICA L' tio!

MARIANO Ell!

D. LLUIS M' sembla que t' extralimitas.

MARIANO Veurá... Com D. Ramon m' ha dit que...

D. LLUIS Ja, ja... Be, Africa, no t' alarmis, no es rés. Aquestas demostracións amorosas son de per riurer.

AFRICA Si... prou que ho sé.

D. LLUIS Ja t' enteraré. Ara, de prompte, sols 't puch dir que convé que rompém aquestas relacions.

AFRICA Ja sab qu' estich á las sevas ordres.

D. LLUIS (Quina perspicacia! Ja se la pensa!) Pera desferho dignament... es dir... perque 's perdi per ells, diu 'n Ramon que té un plan que sols vol confiartel á tú. Fes tot lo que 't diga... éll es astut, y 'ns treurá del compromis. (*á Mariano.*) La teva missió ja está complerta. Demá t' embarcarás. He sabut que tens lo vapor á Cádiz.

(*Africa estira la roba de Mariano.*

MARIANO Deixali tirar plans!)

D. LLUIS Estás contenta?

AFRICA Contentissima!

D. LLUIS (Si... l' he fletxada!... encara soch Tenorio.) Un petó al tio.

AFRICA Prou petons, prou petons!

D. LLUIS (Soch un imprudent!) Ola! ja 'ls tenim aquí. (*Foro esquerra una munió de convidats y convidadas... Al devant D. Ignaci, Don Ramon, Carlos, Sr. Pólit y Nen, Hortensia y Pere. Tots los convidats han de ser tipos beatos.*)

ESCENA XVI

Mateixos, HORTENSIA, D. IGNACI, D. RAMON, CARLOS, SR. POLIT, NEN, PERE y CONVIDATS, y després JULIO, PERE, SERENO y VIGILANT.

D. IGNACI Senyors... poden passar. Pere, porta refresch al sereno y vigilant que son á baix de l' escala.

(*Pere surt foro dreta.*)

Sentintse y qué m' ajudi algú á posar l' orga sobre dugas cadiras.

(*Dos homes l ajudan, á colocar l' orga al mitx de l escena. D. Lluis 's posa á parlar ab Hortensia que porta un paper gros á la má, no perdent de vista á Mariano que parla ab Africa, D. Ramon y Carlos s' adelantan primer terme esquerra.*)

CARLOS Quedém á cent.

D RAMON Y cincuanta duros partida.

CARLOS No 'n parlém mes. Demá á las tres á Novedats.

D. RAMON No 'l deixaré veure billar.

CARLOS Veurém, home, veurém!

D. RAMON Rebrá!... Ja pot encomanarse á Deu.

(*Mariano deixa á Africa y 's dirijeix á Carlos. Al mateix temps D. Ramon s' ajunta á Africa y parlan baix.*)

MARIANO (*á Carlos.*) Escolta:

CARLOS Qué 'm dius?

MARIANO En sortint d' aqui podem veurens?

CARLOS Qu' hem d' aná á fe ballá 'ls micos?

MARIANO Es l'arch de contar.

D. IGNACI Carlos... ves si ho entens aixó.

(*Per l' orga.*)

D. LLUIS Ah! tú... Mariano... (*Parlan baix.*)

HORTENSIA (Venus citerca! Protegeix los meus amors!)

D. RAMON Estás ben enterada. (*á Africa.*)
AFRICA Completament.
D. RAMON Res á ningú!
AFRICA Descuidi.
D. RAMON Suposo que ho sabrás fer.
AFRICA Magistralment.
D. RAMON Donchs ja podem cantar victoria. Ja pots dar per romput lo casament.
NEN Ab qui ballaré jo?
Sr. POLIT Ab mi.
D. IGNACI (*A Carlos.*) Ja, ja... comprés. Senyores va á donar principi á la festa.
(*Lo Sr. Pólit s' ha sentat primer terme dreta, ab lo Nen dret entre cames. Los demés comparsas repartits per la sala.*)
NEN Papá... que hi haurá refresch?
Sr. POLIT Calla, comprometedor!
D. RAMON (*á Mariano que li vol parlar.*) Ja ho sé tot.
D. LLUIS (*á D. Ramon*) Ja ho teniu arreglat?
D. RAMON Si home, cuidat de tú.
(*Pere foro dreta.*)
PERE Don Ignaci...
D. IGNACI Qué hi ha?
PERE Lo vigilant y 'l sereno demanan vi ranci.
D. IGNACI Vés... portalsen. (*vase Pere,*) Vamos á veurer, Africa al costat de 'n Carlos.
D. LLUIS Qu' aquest ara no ho desbarati.
D. IGNACI Vosté, D. Lluis...
D. LLUIS Entre Africa y Carlos 'ls haig de parlar.
D. IGNACI Com conega.
HORTENSIA (Tinch en lo cor las sombras del Erèbo!)
D. IGNACI Mariano al costat d' Hortensia.
HORTENSIA (Ah!) (*satisfeta.*)
D. RAMON (Que no me-l' embruixi.) Y jo entre Hortensia y Mariano. També 'ls tinch de parlar.
D. IGNACI Ah, be.
HORTENSIA (Sempre aquest home!)
(*D. Lluis Africa y Carlos s' han sentat segon terme esquerra. D. Ramon, Hortensia y Mariano, segon dreta.*)
D. IGNACI Atención. Lectura del programa.
(*Tots fan indicació de silenci.*)
D. RAMON (*á Mariano*) Quinas caras! sembla una peregrinació á Lourdes.
MARIANO Calli. (*tots lo renyan.*)
D. IGNACI Silenci.

NEN Ha sigut lo Sr. Ramon.
Sr. POLIT Calla batxiller!
D. RAMON Tornam á tocá 'l barrét, tú!
D. IGNACI Home, por Dios!
(*Moviment de disgust general contra Don Ramon.*)
(*Llegint.*) Primer número: Baile ab l' órga.
D. RAMON Home, tot castellá ó tot catalá.
(*murmullos.*)
D. IGNACI Senyors, callarse!
NEN Torna á ser lo Sr. Ramon.
Sr. POLIT Que callis 't dich.
D. RAMON Treguin aquesta criatura!
Sr. POLIT Per qué l' han de treurer? Que 'l treguin á vosté.
D IGNACI Senyors, no acabarém!
D. LLUIS Silenci! Diga, diga D. Ignaci.
D RAMON (Aviat faria bofetadas jo aquí...)
D. IGNACI Segundo: Lectura de una poesia por la senyorita Hortensia Mas.
D. RAMON Poetisa mistiga, mústiga y maniatica!
(*Grans protestas.*
D. IGNACI Senyor Ramon!
D. LLUIS No callarás?
D. RAMON Be s' ha de fe un xich de broma...
HORTENSIA Es que las bromas de vosté...
D. RAMON Infli! (*Posantli una ma devant de la cara.*)
TOTS Fuera!
Sr. POLIT Quin home mes estripacuentos!
D. RAMON Vaja, prou. Si ho volian pel terme sério, ho podian dir.
D. IGNACI Segueixo?
TOTS Si.. si!
D. IGNACI Tercero: Pieza de canto religioso por la Srta. Africa, acompanyandose ella misma en el piano. Cuarto y último: Stabat Matter á voces solas. Dulces y chocolate cuan secalls.
(*Grans aplausos.*)
NEN (*picant de mans.*) Ay, pare!... pare!
Sr. POLIT (*dantli una empenta.*) Calla!
D. IGNACI Bueno. Poden colocarse las parejas y va de vals.
(*Tots s' alsan y 's colocan. Mariano ab Hortensia: Carlos ab Africa D. Lluis ab una convidada. Sr. Pólit ab lo Nen y 'l demés á discreció.*

D. RAMON Deixam aná á fé ballar á n' aquell mort.
(*agafa una convidada.*)
HORTENSIA (No 'm diu rés!)
D. IGNACI Ara.
(*comensa l' orga á tocar una pessa d' ópera. Las parellas voltan sense compás fins que 's paran al mitj de protestas.*)
D. RAMON Qué dimoni toca?
CARLOS Aixó no 's pot ballar.
MARIANO Si aixó es una romansa.
D. IGNACI No s' apurin, senyors, no s' apurin! Aquesta pessa no hi havia de ser. Cambiarém lo botó.
D. RAMON (*á la seva balladora.*) Vosté deu fer com jo... deu aná molt á las quaranta horas...
D. IGNACI Ja está, tornemhi.
(*'S repeteix la mateixa, si pot ser que toqui la marxa-real.*)
D. RAMON Qu' hem de fer?
CARLOS Papá... ¿Qu' hem de jugar?
D. IGNACI Jo estich sofocat! Tornaré á cambiá 'l botó.
D. RAMON Ditxos botó!... ¿L' he trepitxada?... estrenyi las dents.
D. IGNACI Pero si tot havian de ser balls... oh! y no n' hi ha cap... ara ho veig!
D. RAMON Nada deixemo correr. Vajissen á seurer.
(*Tots acompanyan al asiento á las donas menos Don Ramon.*)
CARLOS Quina planxa!
D. IGNACI Senyors, dispensin. Aqui hi ha hagut un mal entés. Jo vaig triá un' orga que tot eran balls, y l' han enviada que no n' hi ha cap.
D. RAMON L' havia de senyalar.
D. IGNACI Ja ho vaig fer. Hi vaig deixá un diari á sobre. (*murmulls*)
D. RAMON (Sabata!)
Sr. POLIT 'L devian agafá per llegirlo,
D. RAMON Y van deixarlo sobre un' altra órga.
Sr. POLIT Diu be D. Ramon.
D. RAMON No parlo ab vosté.
Sr. POLIT Ni jo ab vosté.
(*D. Ramon l' amenassa.*)
Probiho.
D. IGNACI Senyors. Fassin lo favor..., que tinguém la festa en pau!... sentarse.
(*Se sentan.*)
Passém al segon número: Lectura de la poe-

sía «La mañana matutina.»

D. RAMON (*á Mariano.*) Ja está ben dit aixó?

MARIANO Calli, home!

(*Hortensia s' aixeca del bras de 'n Mariano que la deixa al mitx.*)

HORTENSIA ¿Vol fer lo favor, Africa, de tocar una melopéa?

AFRICA Oh! prou!

D. RAMON Una qué?

(*Africa toca mentras Hortensia recita.*)

HORTENSIA (*Llegint*). La mañana matutina.

(*Tots sisean imposant silenci.*)

Ja la aurora—brilla leve
con su bélico—color;
y las tiernas—avecillas
tan sencillas,
dan su canto—al dispertar;
y el cristiano—se levanta
de la cama—y á rezar.
Y brillan los cielos con mágico fulgor,
y todo el Universo adora á su señor.

(*Grans aplausos y bravos los del Sr. Pólit exagerats.*)

HORTENSIA (Per éll sols vuv la gloria!)

(*Mariano la torna á puesto.*)

D. RAMON Encara no 'm creya que 'n sapigués tant...)

(*Entra Pere ab una bandeja de dulces que posa sobre la calaixera.*)

NEN Ay, Papá, papá!

Sr. POLIT Calla, lleminer!

D. IGNACI Toca 'l turno á la senyoreta Africa Clavell. Ara sentirán una notabilitat!

(*Carlos l' acompanya al piano seguit de Don Ramon.*)

D. RAMON Aixó si que ho vuy sentir de la vora. Acostat tu també Mariano.

(*D Ramon y Mariano 's posan un á cada part de piano, Africa toca y canta lo següent.*)

AFRICA «El arte de los toros, vino del cie... be, be. be,—be, be, be,—be be lo!

D. RAMON Ole tu mare! (*Donant una pataita.*)

AFRICA «Presento memoriale Curro y Frascue.... be, be, be,—be, be, be,—be, be, lo.

D. RAMON Venga de ahi.

MAR. y CAR. Olé!

D. IGNACI A fora! (*Horroritsat y cridant*).

VEUS Fuera.

(*Al principi han comensat á mirarse tots ab estranyesa, com no sabent lo qne 'ls passava; luego s' han aixecat ab protestas, anant al piano per arrancar d' ell á Africa defensada á bofetada seca per D. Ramon, Mariano, D. Lluis y Carlos. Gran confusió, tot dihent versos.*)

Sr. POLIT Es un escándol!

HORTENSIA Q ıe 'm matan!

(*A poch entran 'n Julio y Pere que també 's defensan á cops de punys. Lo nen aprofitant la confusio tracta d' haber la bandeja de dulces tirantsela per sobre. Lo Sr. Polit ho veu, hi corre portantlo prop la conxa y li clava una tremenda surra que 'l xicot reb ab un pastel á la boca. Romp Africa ab la Marsellesa y quan es mes gran l' alborot entran lo vigilant y 'l sereno ab los fanals y 's posan á tocar 'ls pitos á las portas com cridant ausili*)

Teló.

FI DEL SEGON ACTE

Acte tercer

Decoració del primer acte.

ESCENA PRIMERA

DOCTOR y MARIANO

DOCTOR No s' alarmi home, no s' alarmi.

MARIANO Oh! no s' alarmi! Com ho diu vosté..! Jo 'l que veig que te 'ls mundos arreglats y á punt de carregar; y ja pot contar que no deixará pas á la meva cusineta..!

DOCTOR Veurá. Lo tren no surt fins d' aquí á dos horas y ab dos horas s' han guanyat moltas batallas. Procuri que no sospiti lo qu' existeix entre vosté y Africa. Jo tinch un plan en el cual hi penso fe entrá la seva eterna monomanía: la pór d' está malalt. Y ademés, aprofitarém la circunstancia d' haverme comprat per vint y cinch mil duros aquell casulot que no val rés.

MARIANO Ja sé 'l cas, per cert molt graciós.

DOCTOR Veyam, ara 'n Julio qu' es á dins á parlar ab ell, m' enterará de l' efecte que li haurá fet l' impossibilitat d' anular la venta. Jo, com vosté compendrá, no penso aprofitarme d' aquest lápsus, pero, si, que 'n faré un' altra arma que m' ajudi á cumplir lo que li he promés, aixó es, fer tot lo possible perque no 's realisi

aquest viatje y logrin vosté y Africa lo que tant anhelan. Jo no olvido, Mariano, lo gran carinyo que 's tenian la mare de vosté y la meva germana; y, ademés, veig l' absurdo d' un casament entre Africa y lo seu tío. Aquí tením 'n Julio.

(*Julio primer terme esquerra ab lo bras encabestrillat.*)

ESCENA II

Mateixos, JULIO, luego SR. POLIT y NEN

DOCTOR ¿Qué tal?

JULIO L' he deixat acabant d' arreglarse per anarsen.

DOCTOR Y com está?

JULIO Desesperát! Per últim, m' ha donat aquest escrit de compromís entre ell y Don Ramón pera ferli pagar la mitat, cas de no lograr rés de vosté á qui vol veure abans d' anarsen.

DOCTOR Bueno, bueno, ja veurém.

MARIANO Y donchs ¿qué te en lo bras?

JULIO Resultats de la funció d' ahir. Y aixó que, quan vaig arrivarhi ja feyan la pessa; vet-aquí lo que hi vaig arreplegar: lo bras desconjuntat, y 'l que D. Lluis se m' assentés sobre 'l sombrero al darli la noticia de que la finca de vosté havía quedat per ell.

DOCTOR Veig que casi tothom va rebrer. Ara tinch d' aná á ca 'n Carreras que no se quants n' hi ha de copejats... y luego á casa D. Ignaci qu' está plé de blaus, y fins l' Hortensia que per poch li treuhen un ull.

MARIANO Lo carácter de D. Ramón va tenir la culpa de tot. Ja estava acabat, quan, perque lo senyor Pólit va dirli flacmasó, va agafarlo, ni sé com, y lo va tirar pel balcó abaix del pati tornantse á armar la marimorena.

DOCTOR ¡Qué bárbaro!

MARIANO Va quedar ab lo cap obert y 'l peu dislocat.

(*Sr. Pólit y lo nen foro. Van ab lo cap embolicat y lo Sr. Pólit coxeija.*)

Sr. POLIT Deu los guart.

MARIANO Aquí 'l tením.. Deu lo guart senyor Pólit.

Sr. POLIT Ja 'm farán lo favor de deixarme seurer.

MARIANO Segui, segui.

(*Sentantse y veyent los mundos.*)

Sr. POLIT Ola! qu' estém de viatje!

MARIANO Si... 'l tío...

Sr. POLIT Oh! cá! No pot ser pas! (Avisaré á D. Ignaci.) ¿Que no saben los desperfectes causats ahir á la nit? Lo qu' es D. Ignaci vol que se li paguin tot los danys y perjudicis y jo també. Los causants ja se sab quins son. La causa material va ser D. Ramón, pero la moral, don Lluis en la persona de la nevodeta.

MARIANO Be, home, tot s' arreglará.

Sr. POLIT Vaya si ha d' arreglarse...! Lo qu' es jo no crech pas fer res de bo may més.

DOCTOR No tinga pó... aixó es lo cop.

Sr. POLIT Es clar qu' es lo cop... si no 'm diu res més de nou...

DOCTOR Vuy dirli que no hi ha cuidado; que no haventhi fractura...

Sr. POLIT (A *Mariano.*) ¿Qué vol dir no haventhi factura?

MARIANO No tenint res trencat.

Sr. POLIT Ay, no sé. Lo que sí, qu' encara no me'n vaig adonar, ja 'm vaig veure á baix del pati, pe gant tal patacada sobre las rajolas, que 'm pensava ben be que m' havía reventat.

JULIO ¡Que bruto!

Sr. POLIT Qui? jo?

JULIO No, home, ell.

Sr. POLIT Ah! pero no me la portarán al molí.

MARIANO Y 'l noy també va rebrer?

Sr. POLIT Vosté dirá! Me 'l van mitj matá á trepitjadas. (*Lo nen plora*) No ploris, maco, no ploris, que 'l pare ja t' estima! Jo, que may li havia posat la má á sobre! y tot just lo día que debuta ab una surra qu' encara 'm fan mal los dits, li passa aquesta desgracia. (*Torna á plorar.*) Calla, hermosura, calla; ja no 't tornará á pegar may mes 'l pare.

DOCTOR Es terrible D. Ramón!

Sr. POLIT Lo piano lo va mitj esbotsar d' un cop de peu. Y l' orga! ¡malaguanyada! Despues de tirarme á mí á baix del pati, hi va tirar l' orga que, sort que la vaig veure baixá, del contrari 'm deixa fet una neula.

MARIANO Be... y que vol veure al tío?

Sr. POLIT No... ja se qu' es mal' hora. Jo he vingut á mirar si per casualitat se 'n haurian endut equivocadament un paraygua meu de ca 'l senyor Más.

MARIANO Ah... no...

Sr. POLIT No 'm faltaría res mes sino que despues del descalabro, encara hagués perdut lo paraygua! De manera, que no saben qui l' haja pogut arreplegar?

MARIANO Ja dich...

Sr. POLIT En fí... aniré de casa en casa. (*Aixecantse.*) Ay... ay... av!.. Ja 'ls dich que vaig treure 'l bé al ana á n' aquella ditxosa festa.

JULIO Miris jo...

Sr. POLIT També? Vaja, 's veu que hi va haver atxa per tothom. Vamos, que ho passin bé.

MARIANO A la vista.

Sr. POLIT (Avisaré á D. Ignaci que 'ns fuig l' aucell.) Tots dos aném plens d' engüent de contracás. Vamos, passa, Antonet.

DOCTOR Y cuidis.

Sr. POLIT Be ho haurém de fer. (*Vanse.*)

ESCENA III

Mateixos, menos Sr. POLIT y NEN

DOCTOR Pobre home!

JULIO Ab lo permís de vostés també me 'n aniré. Donchs quedém en que la venta queda nula?

DOCTOR ¿Qué vol ferhi? D. Lluis es amich, sols que no convé qu' ell ho sápiga.

JULIO Ja, ja... Donchs hasta luego.

DOCTOR No s' hi cansi. (*Vase foro dreta.*)

MARIANO Passiobé.

DOCTOR Y jo vaig á acabá la visita. Dintre poch 'm tornaré á deixá caurer aquí pera comensar la nostra medicació.

MARIANO Senyor Salvat, li deuré mes que la vida.

DOCTOR Sobre tot qu' ell no puga traslluir rés. Hasta luego.

MARIANO Perdi cuidado. (*Vase Doctor foro dreta.*)

ESCENA IV

MARIANO luego D. LLUIS

Voldrá Deu que tot surti be y que puga veurem duenyo de la que ho es de la meva vida?
(*D. Lluis segón terme esquerra.*)

D. LLUIS Mariano.

MARIANO Ell!

D. LLUIS Escolta. Te, ves á la Agencia y portam dos bitllets pera París per l exprés d' avuy.

MARIANO Pera París? (*espantat.*) (¡Ay pobre de mí!)

D. LLUIS Y de pas avisa al Doctor que l' haig de veurer desseguida.

MARIANO (Si se l' endú estém perduts!) Y ahont lo trobo jo ara al Doctor?

D. LLUIS A ca 'n Carreras, y si ja n' es fora, que no ho crech, á casa D. Ignaci. Vés.

MARIANO (Oh! á n' ella no se l' endú, encara qu' hagi de calar foch á Barcelona!)
(*vase foro dreta al acte que entra 'n Pere ab una safata y servey de café (foro esquerra) que coloca sobre la taula.*)

ESCENA V

Mateixos, PERE, luego AFRICA, després PERE

D. LLUIS Y 'l cotxe?

PERE Ja está avisat. Quan siga l' hora será aqui.

D. LLUIS Ja 'm pots portá 'l gabán, la gorra de viatje, y la cartera.

PERE Está molt be.

D. LLUIS Avisa á la senyoreta que tenim lo café servit.

PERE Ara ve.

D. LLUIS Y si ve 'l Doctor, qne passi.
(*Africa segon terme esquerra. Pere torna á sortir foro idem.*)

AFRICA Bonas tardes, tio.

D. LLUIS Vina, seu... ¿Com te trovas?

AFRICA Jo, be. Y, ¿'n Mariano?

D. LLUIS Deixal está á 'n Mariano. ¿Qué n' has de fer de 'n Mariano?

AFRICA Ah, rés, rés.

(*Entra Pere ab los objectes demanats que posa sobre l' equipatje y 's queda dret com pera servir á taula.*)

D. LLUIS ¿No estich jo aqui pera tot lo que vulgas?

AFRICA Ay, tio!... no 'm vinga ab tantas retóricas!

D. LLUIS (Qu' es graciosa!) ¿No 't fa pas mal rés?

AFRICA No, home.

D. LLUIS Quants terrossos hi vols?

AFRICA Tres.

D. LLUIS ¿Qué fas aqui com un estaquirót? (*á Pere.*)

PERE Oh!...

D. LLUIS Largo! (*vase Pere foro esquerra.*) Ni me 'n havia adonat!... No ho sè com no ho coneixen que fan nosa!...

AFRICA (Pérdoneulo!)

D. LLUIS M' sembla que ab lo d' ahir va quedá ben desfet 'l compromis ab aquesta gent...

AFRICA Ah! si jo ho hagués sospitat lo que havia de succehir, á pesar dels meus desitjos no m' hauria prestat á 'l que vaig fer.

D. LLUIS Com 'n Ramon es d' aquella manera... s' hagués concretat al cant.

AFRICA Un piano tan bo, del modo que 'l va posar...

D. LLUIS A mi per poch m' estabella 'l cap ab l' aranya quan la va fer caurer ab 'l cop de cadira.

AFRICA Be, ja está fet...

D. LLUIS Mira... d' aqui un moment surtirém per un llarch viatje: Un viatje de dos ó tres anys.

AFRICA ¡Que diu ara!

D. LLUIS La Brijida ja ha arreglat los mundos. Los veus? Tota la teva roba ja es en 'l de sóta.

AFRICA (Ay, pobres de nosaltres!)

D. LLUIS Que no t' agradará veurer la Fransa... la Italia...?

AFRICA Ay, no, no!... Hi ha massa xoques.

D. LLUIS Donchs mira... ara 'ns vindrá á buscá 'l cotxe.

AFRICA Que se 'n torni.

D. LLUIS Qué dius ara! ¿Ab lo tio no vols anar?

AFRICA A viatje, no.

D. LLUIS ¿Que no m' estimas?
AFRICA Si, pero ja estich be aqui.
(D. Ramon foro dreta.)

ESCENA VI

Mateixos, D. RAMON

D. RAMON ¿Ja disputém?
AFRICA Ajudim, D. Ramon.
D. RAMON Qué tenim de nou?
AFRICA Lo tio que vol que avuy mateix... ara... sortim per un viatje de dos ó tres anys.
D. RAMON ¿Que vols aná al Polo?
D. LLUIS Vuy aná allá hont me sembli.
D. RAMON Donchs veshi sol y deixala la criatura. Vés, ves Africa á dins, que ton oncle y jo hem de parlar.
D. LLUIS Vés, pero preparat.
D. RAMON Tú ets 'l que t' has de preparar. No t' escauhen ja 'ls perdalets. Ves, ves, noya.
AFRICA Hasta luego. No t' enfadis per xó, eh, tio?
D. LLUIS Ves, ves. (*vase Africa segon terme esquerra.*)

ESCENA VII

D. RAMON, y D. LLUIS

D. LLUIS Be... ¿Qué hi ha de nou? Jo també t' havia de veure á tú.
D. RAMON T' vinch á avisar que t' espavilis.
D. LLUIS Jo?... per qué?
D. RAMON Perque tenim una causa criminal á sobre. He sapigut que D. Ignaci está fent passos pera donarnos un disgust sério... encara que 'l qu' es jo, si tracta de perjudicarme, 'l revento!
D. LLUIS ¿Véus, veus 'l teu genit á quin punt 'ns porta?

D. RAMON A mes, m' ha enviat aquest compte... vés, repássatel.

D. LLUIS ¿Que jo me 'l repassi?

D. RAMON Es lo desperfecte causat á casa seva que puja vuyt mil y pico de rals.

D. LLUIS Que jo 'l pagui?

D. RAMON Jo crech que vaig trevallar pel teu compte...

D. LLUIS May de la vida! Vuyt mil rals!

D. RAMON Veslo á trovar... potsé 't rebaixará alguna cosa.

D. LLUIS ¿Jo?

D. RAMON Es dir que, después de ferte 'l favor, haig de carregá ab els gastos?

D. LLUIS ¿Que vaig dirtho jo qu' esbotsessis 'l piano ni tiressis l' orga al pati?

D. RAMON Ja veurás... va venir rodat aixis. Tú volías aná á América sense passar temporals, y, amigo, aixó no pot ser.

D. LLUIS En fi... veurém com s' arregla.

D. RAMON Y si... enrahoneuso. Veus? l' aranya la trovo cara. Hi posa vint duros y per mi no valía ni quatre pessetas.

D. LLUIS ¡Ditxosa aranya!

D. RAMON Ja ho vaig veure que 't va arreplegá á sota.

D. LLUIS Es que semblavas un mal esperit!

D. RAMON No, ja 'n vaig repartir de mormas! Dirme flac-masó aquell saldo de sagristá! No va trovar mal flacmasó!..

D. LLUIS Pero home... ¡tirarlo de l' alsada d' un primer pis!..

D. RAMON Pitxor que 'm pensava que aquell balcó donava al pou...

D. LLUIS Fins la pobre Hortensia que per poch pert un ull...

D. RAMON Ja n' hi quedava un' altre. Pero tú ¿qué m' has de dir? Cuita qu' avuy tinch molta feyna al billar.

D. LLUIS Qu' haurás de donar dotze mil cinch cents duros al Dr. Salvat.

D. RAMON Qué? No, home, no! Qui va comprar la casa va ser l' altre; aquell tipo que ja 'l buscava també á l' hora de repartí 'ls premis, pero se 'm va fondrer.

D. LLUIS Es que hi ha un mal entés. Aquell jove, 'n Julio, es dependent del Sr. Granell, y com 'n

Pere 's va descuidar de durli aquella contra ordre...

D. RAMON També la comprava per nosaltres? ¡No t' ennirás al Infern! Podía anar pujant jo!.. Y ara pretens que jo t' ajudi á portá 'l cove? Vaja, treutho del cap!

D. LLUIS Veus? Totas aquestas cosas 'm trasbalsan, y me 'n haig d' anar. Ho conech... Jo cauria malalt. Tú per un cantó, D. Ignaci per l' altre... después, aquesta oposició al meu matrimoni!...

D. RAMON (Ara, ara vé lo difícil!) No t' haguessis tornat ximple volente casá ab aquest albát.

D. LLUIS Ab aixó no 'm convenserás.

D. RAMON (Probaré espantantlo.) Oh! y ab aixó tindrás un altre conflicte.

D. LLUIS Conflicte?

D. RAMON (¡Vola vál) Per de prompte, ja sé que 'n Carlos 't vol vení á desafiar.

D. LLUIS No 'm faltava res més..!

D. RAMON Y ja sabs la seva arma.

D. LLUIS Si... ja me 'n recordo... 'l sabatót.

D. RAMON Veig que tens memoria.

D. LLUIS Sort que no hi deu haver perill de morir...

D. RAMON Pero n' hi ha de que 't posi un nás com una pera d' hivern.

D. LLUIS Calla! que m' horroritzas! Pero no li daré temps; quan 'm busqui, jo ja seré fora d' Espanya.

D. RAMON No pas ab la noya.

D. LLUIS Soch lo seu tío y tutor.

D. RAMON A mí son pare me la va recomanar. Vesten si vols, sol, que ja quedém aquí la Brijida y jo pera cuidarla y vijilarla.

D. LLUIS Jo no la deixo.

D. RAMON Avisaré á 'n Carlos del teu intent de fuga y 'l tens aquí d' aquí deu minuts.

D. LLUIS Es dir que vols qu' aquest xicot 'm cambihi la fisonomía?

D. RAMON Lo que vuy es que deixis tranquila á la noya.

D. LLUIS 'Ns estimém.

D. RAMON Ay, tros de ruch!

D. LLUIS M' consta.

D. RAMON Las sabatas de 'n Carlos s' encarregarán de treuret aquestas sébas.

D. LLUIS Donchs sabrá que en lo complot també hi entravas tú y serém dos los desafiats.

D. RAMON A mí? Ell desafiarme á mí? Prou anava á casa seva y li aixafava 'l cap contra l' orga.

D. LLUIS Y son pare dius que també m' amenassa ab una causa criminal?

D. RAMON Qu' hasta pots aná á presiri.

D. LLUIS A presiri? Vols dir ser presidari?

D. RAMON Tú dirás...

D. LLUIS Oh! y dius: pots anar. No sé perque no has de dir: podém anar.

D. RAMON Ab mí ja s' hi mirará una mica.

D. RAMON No sé per qué.

D. RAMON Si home... aixís com tú tens la caboria de casarte ab aquest be-bé, ell la té de ser obrer de Sta. María y jo sé un antecedent de la seva vida, que si 'l dich, l' inutiliso per xó y tot lo demés.

D. LLUIS Home, si 'm volguessis be, aquest resguart lo podrías ben utilisar pera tots dos.

D RAMON Deixa la noya tranquila y ho tens concedit.

D. LLUIS A n' aquest preu, no.

D. RAMON Donchs no!

D. LLUIS Está be. Jo miraré de salvarme tot sol de tot. Tú fes lo que vulgas, que jo faré lo mateix. Ja comenso á estar cremat..! Adiós!

(*Vase primer terme esquerra.*)

D. RAMON Escolta...

ESCENA VIII

DON RAMON luego DOCTOR

Malo! No farém pas res. 'S veu que la xifladura l' ha cambiat de modo de ser. Hasta 'l veig valent. (*Doctor foro dreta.*)

DOCTOR No ha pas sortit?

D. RAMON No. Ara s' ha ficat á dins deixantme ab la paraula á la boca. M' ho miro molt mal amanit.

DOCTOR Vol dir? 'N Mariano m' acaba de fer saber que 'm vol veurer.

D. RAMON Tracta de fugirnos al extranger.

DOCTOR Si, ja sé.

D. RAMON Y com es lo seu tío y tutor... Jo, per espantarlo hasta li he clavat la bola de que 'n Carlos lo vindrá á desafiar á cops de sabatót.

DOCTOR Ja veurá, ja veurá. ¿Qué 'l tornaré á veure jo á vosté avuy?

D. RAMON Será tart. Tinch un desafío á la carambola ab lo fill de D. Ignaci.

DOCTOR Donchs convindría que per avuy ho deixès correr.

D. RAMON Sent pel be de la noya... Ja sé que s' enfadará.

DOCTOR Dónguili un pretest qualsevol.

D. RAMON Que tantas satisfaccións..! Li diré que tinch feyna precisa. Miris, ara vaig á casa á pendre alguna cosa per aquest dimoni d' estómach, y li enviaré una esquela dientli que no m' esperi.

DOÇTOR Encare aquest estómach?.. Créguim, deixis d' alcohol al dematí. Xocolate, xocolate y aygüa fresca.

D. RAMON Casi me 'n dará entenent.

DOÇTOR ¿Vol que li donga jo mateix 'l recado á 'n Carlos?... Ara vaig á casa seva.

D. RAMON M' estalviará feyna.

DOCTOR Calli. qu' ara ve D. Lluis.

D. RAMON Donchs 'l deixo sol ab ell.

DOÇTOR Sí, que 'l comensaré á torejar.

D. RAMON Just! y clávili l' espasa fins al puny. Ja te bon clatell.

DOÇTOR Si... cuiti.

D. RAMON Hasta luego.

DOCTOR Passiobé. (Veyam com anirá aixó... no 'ns precipitém que no ho espatllessim tot.

(D. Lluis, segón terme esquerra, trajo carrer.)

ESCENA IX

DOCTOR, D. LLUIS y luego MARIANO

D. LLUIS Ola, Doctor. Miris, ara me 'n anava á casa 'l procurador. Estich molt disgustat, molt. Ha vist 'n Mariano?

DOCTOR Si... á ca 'n Carreras. M' ha dit que vosté 'm volía veure. Y donchs, qué té..? qué té?

D. LLUIS Calli, home, calli! Oh... jo cauré malalt. Ja ho estich. Aquell dimoni de 'n Ramón ab l' escándol d' ahir, m' ha posat en un compromís ab D. Ignaci que no sé pas com ne sortiré. Sort que penso posá aviat terra entremitj. Luego aquesta oposició sistemática ab que 'm casi ab la meva hermosa nevoda, quan... francament, está enamorada de mí ab deliri. Y ara per anyadidura, m' ha sortit de trascantó un desafio á cops de sabatót... En fi... demani!

DOCTOR A cops de sabatot?

D. LLUIS Sí senyor. Hi ha desafíos á cops de sabatót.

DOCTOR Ja ho sé ja... y de resultats terribles.

D. LLUIS Terribles..? (qué tal!) No... cá! Avuy mateix agafo 'l tren y cap al extranger falta gent.

DOCTOR ¿Que 's vol suicidar?

D. LLUIS Calli, que m'horroritsa!

DOCTOR Ab la excitació que té, desisteixi de tota idea de viatje.

D. LLUIS Está be... ho faré. (Pero y 'l sabatót? com me lliuro del sabatot? Ja sé... li escriuré á 'n Carlos que 's deixi veurer.) (*Mariano foro dreta.*)

MARIANO Aqui te 'ls bitllets.

D. LLUIS No m' amohinis tú y 'ls bitllets. Ja no marxém. Ves desseguida á veure si volen tornarte 'ls quartos. Esperat, que t' arrivarás de passada á casa D. Ignaci. Dispensi, Doctor. (*Escriu*)

DOCTOR Fassi, fassi. (*á Mariano.*) La malaltia segueix be...

MARIANO De debó?

DOCTOR Calli.

D. LLUIS «Carlos... 'm convé veurel desseguida. Urgeix molt. Passi per la porta del jardí. Lluis.» (Jo lograré convencerl.) (*á Mariano.*) Té, pórtala desseguida, pero abans avisa á Africa que ja no 'ns ananém y que desseguit torno. ¿Aném, Doctor?

DOCTOR Vamos. (*Vanse foro dreta.*)

ESCENA X

MARIANO y luégo PERE

MARIANO (*Toca 'l timbre.*) Ni al mitj del temporal mes horrible havía tingut l' angunia d' ara. Deu

vulga que poguém portar la nau á bon salvament (*Pere foro esquerra.*) Té... fes portá aixó á casa D. Ignaci que jo m' arrivo á l' Agencia.

PERE Está bé. *(Vase foro dreta. Africa segón terme esquerra.)*

ESCENA XI

AFRICA y MARIANO

AFRICA Mariano!

MARIANO Africa méva!

AFRICA Ja sabs que 'l tío vol que marxém?

MARIANO Ja ha desistit... no temis.

AFRICA De veras?

MARIANO Y 'l Doctor m' ha promés lograr coronar l' edifici de la nostra ditxa.

AFRICA Creus que ho logrará?

MARIANO Jo be hi tinch complerta confiansa.

AFRICA Y ja has vist á 'n Carlos?

MARIANO Aquést dematí. Ja l' he enterat de tot. M' ha dit que 't fes completament felissa, que, per la seva part, quedavas ben libre, majorment haventlo amenassat son pare de desheredarlo si tornava á dirijirte la paraula.

AFRICA Pobre Carlos!

MARIANO No tingas pó que l' hagin d' enviá á fora. Mira, m' ha convidat á presenciá un desafío al billar que te aquesta tarde ab D. Ramón.

AFRICA Millor. *(Pere foro dreta.)*

ESCENA XII

Mateixos, PERE luego HORTENSIA

PERE Una senyora pregunta per vosté, senyoreta.

AFRICA Que passi (*vase Pere.*) Deu ser la modista.

MARIANO Y jo 't deixo.

AFRICA No 't moguis .. no... es cuestió de mostras.

MARIANO Haig de torná á l' Agencia á veure si m' admeten los bitllets.

AFRICA Com vulgas.

MARIANO Passaré pel jardí. Adiós timó de la nau de la meva vida.

AFRICA Adeu y no tardis.

MARIANO No tardaré.

(*Vase primer terme dreta. Foro dreta Hortensia tapada ab un espés manto y un ull tapat, s' adelanta fins estar frente d' Africa. Vesteix de negre.*)

AFRICA (Qui deu ser aquest fantasma?)

HORTENSIA (*descubrintse.*) 'M coneix?

AFRICA Hortensia!

HORTENSIA No soch Hortensia. Mirim be, Africa! ¿No descubreix en mi la sombra d' Isabel de Segura al veurers arrancada dels brassos de Diego de Marcilla? No veu en mi á Safo, abandonada per Faon? ¿A Cleopatra, despues de la batalla d' Accio?

AFRICA Ara vegi...

HORTENSIA Vosté está molt tranquila... Jo 'm pensava trovarla desesperada com jo, per haver perdut l' amor del meu germá Carlos; jo venia, si no tingués molta feyna, perque anessim á derramar mars de llágrimas sobre las tombas dels nostres perduts amors.

AFRICA Ay, no, no! Hi haurá d' anar sola. No tinch ganas de plorar.

HORTENSIA Que no te ganas de plorar? Ah .. no! Aquesta calma es fingida. Vosté prepara algun cop terrible! Oh. Africa! Africa! Y quan infelissas hem sigut!...

AFRICA (Y tan infelis com éts!)

HORTENSIA Tan joves y ja tan desgraciadas!...

AFRICA Miris. A vosté la poesía la trastorna. Jo estich del tot tranquila. Si te feyna, fássila, y no 'm vinga ab prédicas.

HORTENSIA Es á dir, que no sent haver perdut l' amor de 'n Carlos?

AFRICA Si he perdut 'l de 'n Carlos, he guanyat 'l de 'n Mariano que me l' estimo molt mes.

HORTENSIA Qué!. ¿Qu' ha dit? 'N Mariano! Ah... no!... Aixó es un somni horrible!

AFRICA Jo crech que vosté, en tot 'l dia, no fa rés mes que somiar.

HORTENSIA Y no sab, insensata, qu' aquest Mariano, es l' amor!... l' amor de la meva vida?

AFRICA Miris... fássim 'l favor d' anarsen.

HORTENSIA Jesus!

AFRICA Vajissen que á San Boy ja deuhen está ab ánsia.

HORTENSIA Adalgisa! (*Africa toca 'l timbre. Surt Pere.*)

AFRICA Acompanyi á la porta á n' aquesta senyora. (*vase Africa segon terme esquerra.*)

HORTENSIA 'M venjaré! (*vase foro y entra D. Lluis primer terme dreta.*)

ESCENA XIII

D. LLUIS luego CARLOS

D. LLUIS (Ara puja 'n Carlos. Veyam si podré lliurarme del sabatót.) (*Carlos porta primer terme dreta.*)

CARLOS Que 's pot entrar?

D. LLUIS Oh! vosté, Carlos?... Quant gust en veure!!... Segui, segui...

CARLOS (¿Qué voldrá aquest tipo?)

D. LLUIS (*pegantli un cop á la cama.*) ¡Ay carat de Carlos!

CARLOS Be, no truquém per xó!

D. LLUIS Vol un cigarro?

CARLOS Si son dels de! altre dia, ja 'ls hi dono.

D. LLUIS Vegi... probi aquets. (*dantli 'l caixó.*)

CARLOS Los probarém. Aquets ja fan mes bona cara.

D. LLUIS Prengui 'l caixó... 'n tinch molts.

CARLOS Tot lo caixo?... Gracias. (¡Que generós!)

D. LLUIS Donchs, si... en primer lloch lo motiu d' haverlo enviat á buscar ha sigut pera donarli una satisfacció y dirli que vaig sentir molt l' escándol promogut per 'n Ramon á casa de vosté.

CARLOS Massa poch! Jo hauria volgut que ho haguessin romput tot. Aixís pot ser no tornarian á fer bestiesas.

D. LLUIS (No 's presenta mal...)

CARLOS Lo que si, que crech que 'l papá los vol dur al Tribunal á vosté y á D. Ramon.

D. LLUIS Be... ara convé que parlém d' una cosa de mes importancia y es aquest desafio de que m' ha parlat 'n Ramon y que de cap modo pot portarse á cap.

CARLOS Ah!. . si... ja m' ho ha dit també 'l Doctor; pero no m' hi avinch.

D. LLUIS Home... pensi que vosté es jove, té 'l pols

ferm, y no voldrá abusar de las ventatjas qu' aixó li dona. 'N Ramon mateix m' ha confessat que vosté es una espasa y qu' ha de sortirne victoriós per necessitat.

CARLOS ¿Aixó li ha dit? Y donchs, ¿qué s' han fet aquellas bravatas de que jo rebria, y que ja podia encomanarme á Deu?

D. LLUIS Qué?

CARLOS Si, senyor, si.

D. LLUIS (Ja 's veu. Te empenyo en que aquest xicot 'm fassi mal be.) Be, be, Carlos... vosté desistirá, jo li suplico, y lo qu' hagi estat, hagi estat.

CARLOS Ah... no... may! Ja li he dit al Doctor. Ara tothom está enterat. Jo he jugat cinquanta duros... fins he fet cambiá las sólas.

D. LLUIS Cambiar las sólas?

CARLOS Pera fer mes efecte.

D. LLUIS Oh, ja, ja..! Y quan vosté juga cinquanta duros, es qu' anirá molt segur.

CARLOS Y que rebrá!.. y de valent! Y tirarè á tapar; y rebrá la gran pallisa devant de tothom.

D. LLUIS Pero, ja sab vosté si jo hi estava conforme á que la gent se 'n enterés?

CARLOS ¿Y qui es vosté per impedirho?

D. LLUIS Ah... ningú!.. Y tirá á tapar!

CARLOS A tapar!

D. LLUIS Y fer cambiar las sólas!

CARLOS Aixó es tan bo per l' un com per l' altre.

D. LLUIS Desafiar á un home, que si be está ben conservat, li pot ser avi.

CARLOS Donchs, per qué te llengua?

D. LLUIS Ay, pobre de mí!... Si no he dit rés!...

CARLOS Ell... ell ho diu... 'l Senyó Ramon.

D. LLUIS Ell ho diu? (Quin empenyo en comprometrem!) Es dir que no vol desistir?

CARLOS De cap manera. A mes, s' han atravessat cantitats, y jo no faig cap paper ridicul.

D. LLUIS (A la cuenta encara hi ha ximples que jugan á favor meu.) Veurá, veurá, Carlos; tot lo que 'm passa, ja 'm comensa á cansar. Sé que vosté está enfadat perque ha perdut á la noya

CARLOS Jo?

D. LLUIS Donchs, á qué vé aquest empenyo de desafiarme?

CARLOS A vosté?

D. LLUIS Donchs á qui?

CARLOS A n' ell!... á D. Ramon.

D. LLUIS Acabáramos!... Aixís es altra cosa... Ha fet bé de cambiar las solas perque m' ha dit que que li volia aixafá 'l cap contra l' órga.

CARLOS A mí?

D. LLUIS A vosté. (Que vagi enrahonant.)

CARLOS Vaig á buscarlo y veyam si 'l desafio ara será á bofetadas. ¿Qui es éll per aixafarme 'l cap contra l' orga. Ja ho sentirá á dir!

(*Al sortir 's topa ab lo Doctor.*)

ESCENA XIV

Mateixos, DOCTOR

DOCTOR ¿Ahont vá?

CARLOS Al pati del ós!

D. LLUIS Deixil... deixil anar, que ja li dich jo que passan uns enredos...

DOCTOR (Probém la gran estocada!) ¿Qué pot ser preten encara casarse ab la noya 'n Carlos?

D. LLUIS No... rés d' aixó. La noya?... Ara ray que ja eslich tranquil... Ara ab ella á París.

DOCTOR Es que anava á dirli que no ho permetés.

D. LLUIS Y qu' haig de permetrer!... Un calavera com éll. Y després... ia vuy jo, y ella 'm vol á mi... no ha dit clar, pero n' estich convensudissim.

DOCTOR No es aixó sols, Africa necessita al seu costat un home d' enteniment, que la cuydi.

D. LLUIS Es clar... Ella es jove.

DOCTOR No es aixó tan sols. Lo casarse ab aquesta noya, es ab vosté un deber d' humanitat. Un acte d' abnegació?

D. LLUIS D' abnegació?

DOCTOR Jo ja havia notat algo, pero no havia adelantat diagnóstich hasta experimentar certs extrems que fatalment han vingut á confirmarse.

D. LLUIS Que vol dir qu' está malalta?

DOCTOR Ja la salvarém. N' hi responch.

D. LLUIS Ah!...

DOCTOR Tenim á la vista el primer periodo d' una tisis galopant tuberculosa (Deu m' ho perdoni.)

D. LLUIS Que diu!

DOCTOR Efecte d' haver estat massa temps tancada en lo colegi, ha faltat oxigeno als seus pulmons qu' avuy 's trovan poch ó molt lessionats.

D. LLUIS Y es contajiós aixó?

DOCTOR Rara vegada.

D. LLUIS (Que vol dir que ho es.)

DOCTOR A pesar de tot, tinch la certesa de que ab cinch ó sis anys de cuidado, y dantli de nit y dia, cada deu minuts, lo que jo li receptaré, lograrém una completa curació.

D. LLUIS Ah, si, be, be. (No 'm convé pas.)

DOCTOR (Hem fet blanco). Ah!... y aném á lo escencial... á lo perqué he vingut. No ha sigut possible convencer á la meva germana d' anular la venta de la finca que casi es d' ella tota, pus jo hi tinch molt petita part.

D. LLUIS Nos malo!

DOCTOR Pero hi ha una atenuant.

D. LLUIS Veyám!.

DOCTOR Dat lo carinyo que ja sab qu' ella tenía á la mare de 'n Mariano, y considerant que 'l xicot es pobre, condona l' excés del preu de la venta al fill de la seva amiga á qui vosté ho entregará com á dot lo día qu' ell prengui estat.

D. LLUIS *(Després de pensar).* (Sí... aixis carregava 'l mort á n' en Mariano, y jo no tindría de treurer los diners...)

DOCTOR ¿Qué pensa ara?

D. LLUIS Home... ¡Quina idea!... M' ha acudit de moment.

DOCTOR Veyám l' idea.

D. LLUIS Y si 'ls casavam?. . M' entén?

DOCTOR Qui?... Ara no caich... Ah, calli, calli.

D. LLUIS Eh?

DOCTOR Vosté es diabólich... Pero, sense estimarse... y sentint Aírica per vosté...

D. LLUIS Sí... ja ho veig... Ja s' estimarán después.. Jo 'ls parlaré.

DOCTOR Y quan ell sápiga la malaltía?

D. LLUIS No se li diu fins que sigan casats. Després... 'n Mariano 's pinta sol pera cuidar malalts, Jo no; ja ho sab.

DOCTOR No 'm sembla del tot mal. Després... aquí tots ab vosté...

D. LLUIS No! Jo me 'n aniré. Ara ja no estich exitat. Aquí ja queda la Brígida que l' ha vista neixer; 'n Ramón que val per dos pares. Luego vosté ja 'm fará 'l favor de tenir á 'n Mariano fins lo día de la boda.

DOCTOR Ab molt gust.

D. LLUIS Y jo, ab el esprés d' avuy...

DOCTOR Avuy ja?

D. LLUIS Qué vol que li diga? M' sento una tosseta...

luego ja tinch l' equipatje arreglat (No juguém!) *(Pere foro dreta).*

ESCENA XIV

Mateixos, PERE, luego MARIANO, después ÁFRICA

PERE — Lo cotxe de l' Agencia.

D. LLUIS — Veu? Que pujin á carregar, y que deixin 'l mundo de sota. Avisa a l' Africa que surti, y tú esperat á baix arreglat pera venir ab mí á l' estranger. *(Vase Pere segón terme esquerra. Torna á sortir y se 'n va foro dreta, Mariano foro idem.*

MARIANO — No es possible cambiá 'ls bitllets.

D. LLUIS — Millor. Ja servirán.

MARIANO — Es dir que...

DOCTOR — Calli!

D. LLUIS — (*A Mariano*). Escolta. (¡Pobre xicot! Obehint á causas que no 't puch declárar en aquest moment, 'm veig precisat á renunciá á mon projectat matrimoni ab Africa, per lo que 't suplico, y si es precís t' ho ordeno, que sigas tú 'l que 't cassis ab ella. (*Mariano vol parlar*). Calla, ¡insensat!... ja sé 'l qué vols dir. No temis... Africa es bona, y sabrá olvidar cumplint lo seu deber de bona esposa. En la inteligencia que si t' hi neguessis, ni serías l' hereder de la meva fortuna, ni jo seguiría sent lo teu protector.

MARIANO — L' obehiré; faré aquest sacrifici.

D. LLUIS — Desd' avuy, passarás á viurer á casa 'l Doctor. Entre ell y 'n Ramón ho arreglarán tot.

MARIANO — Entesos.

D. LLUIS — (*Dantli la mà*). Gracias.

MARIANO — No hi ha de qué.

D. LLUIS — ('M fa pena!) (*Africa segón terme esquerra*).

AFRICA — Qué diu que 'm demana?

D. LLUIS — Vina.

AFRICA — (Ja tremolo!)

D. LLUIS — Africa... 'm veig precisat á ferir ton cor, pero lo nostre destino ho vol aixis. La flama amorosa que jo sé que per mí sentías (*Africa 's tapa 'l riurer*). (Ja plora!) has d' ofegarla en ton pit com jo ofego la meva y 't demano que 't casis ab 'n Mariano. (*Torna á riurer*), Qué fas? Aguanta el llanto... disimula, que 'ns miran. Ell es bon xicot y 't fará felis. (Pobre noya!) Mariano... es teva.

MARIANO — (*Agafantli las mans*). Africa!

AFRICA (No t' entussiasmis!)

D. LLUIS (Pobre Mariano! Poch sab 'l rabe que s' emporta). Doctor... ja sab las mevas instruccions.

DOCTOR Descanei. (*Entran á endursen l' equipatje*).

D. LLUIS Mariano... Dom lo gabán y 'l maletí. (*Africa y Mariano hi corren y cada un li dona un objecte*). (Cóm m' estiman!) Hasta d' aquí á un quant temps (*Al Doctor*). Quan ja no hi hagi perill, escriguimho.

DOCTOR Perdi cuidado.

D. LLUIS Adiós, doctor... Adiós, Mariano... Africa, valor! (*Abrassantlos*). (*Don Ramón foro dreta*).

ESCENA XV

Mateixos, DON RAMON, luego DON IGNACI y NOTARI

D. RAMON Es dir á que marxeu?... Y Don Ignaci?

MARIANO No l' hem vist.

D. RAMON Donchs ara ve per entreditxarte 'l viatje. Ja estás fresch.

DOCTOR Don Lluis se 'n va sol. Mariano y Africa 's casan.

D. RAMON Oh! aixis es altra cosa... aixis déixal venir.

D. LLUIS Es dir que ve?

D. RAMON Y més ferm qu' abans; pus la poetisa s' ha begut una infusió de mistos qu' ara li trehuen á la casa de socorro.

D. LLUIS Has vist á 'n Carlos?

D. RAMON Sí... res, m' espera al billar. (*Don Ignaci y Notari foro dreta.*)

D. IGN. Que Deu los guart. encara veig que 'm arrivat á temps.

D. RAMON Ep!... alto!... escolti!

D. IGN. Qué vol vosté?

D. RAMON (*Dantli un paper*) Llegeixi.

D. IGN. Li demanan informes de mí... Be... y qué? Qué pot dir?

D. RAMON (*Mostrantni un altre*). Ensenyar aquest recibo firmat per lo president de La Xarpallera.

D. IGN. (Lo Sant Joan ab barret de copa!... Era ell!)

D. RAMON Lluis... ja pots anarten.

D. LLUIS De veras?

D. RAMON Don Ignaci confessa que s' havía equivocat y aproba tot quant va ferse ahí á casa seva.

D. IGN. Comprench que tot va ser una broma. (Per Deu, don Ramón!). *Senyor Polit foro dreta*).

ESCENA XVI

Mateixos. SENYOR POLIT

SR. POLIT Donchs jo no... y tan no ho aprobo, que...
D. RAMON Escolti, xupa llantias... Lo doctor m' encarrega que cada dematí prenga xocolate... ¿Qué prefereix?... ¿Tenirme per parroquiá, ó que 'l torni á tirar pel balcó?
SR. POLIT Tenirlo per parroquia.
D. RAMON (*Fentli da un tom*) Donchs, au, media vuelta y al cuartel.
D. IGN. Senyors... ab loseu permís... qué vé, senyor Polit?
SR. POLIT Sí. Donchs, demá li passaré mostras. Que ho passin bé. (*Vanse*).
D. LLUIS Ramón... ets el dimoni!... Es dir que me 'n puch anar tranquil?
D. RAMON Sí, home... ja haurías de ser fora.
D. LLUIS Africa!
AFRICA. Adios, tío.
D. LLUIS Mariano.
AFRICA. Tío Lluis...
D. LLUIS Doctor...
DOCTOR Entesos.
D. LLUIS Ramón.
D. RAMON (*Abrassantlo*) Tè y acaba d' una vegada! (*Pere foro*),

ESCENA ULT'MA

Mateixos. PERE

PERE Don Lluis... el cotxero diu que farém tart.
D. LLUIS Ara, adeusiau. (*Tots l' acompanyan saludantlo fins á la porta tornant desseguida*).
TOTS. Gracias á Deu!
AFRICA Mariano!
MARIANO Africa!
DOCTOR Victoria complerta... ja se n ha anat.
D. RAMON Vent de popa!
Aquets dos sí que fan tropa!
MARIANO Gracias á vosté.
D. RAMON No tan!
Tot ho debeu á Sant Joan.
TOTS A Sant Joan?
D. RAMON Oh!... es un gran Sant,
y més duhent barret de copa.

Biblioteca de L' AURENETA

	Ptas.
La Suripanta, (1.ª y 2.ª edició), comedia, 3 actes, A. F. y Codina.	2
Lo Somatent de Girona, cuadro dramátich, F. Agulló Vidal . .	1
La Pubilla de Caixás, (1.ª y 2.ª edició), drama, 3 actes, Francisco X. Godo.	2
Armas y Lletras, comedia, 1 acte, A. Ferrer y Codina. . . .	1
Otger, drama, 3 actes, A. Ferrer y Codina	2
La minyona del Rector, joguina, 1 acte, Francisco X. Godo . .	1
Un pom de violas, comedia, 3 actes, Conrat Roure (Pau Bunyegas)	2
¡¡Tenorios!! (3.ª edició) comedia, 3 actes, A. Ferrer y Codina . .	2
¡Ditxós ball de màscaras! joguina, 1 acte, F. Figueras Ribot . .	1
El Túnel, drama, 3 actes, Francisco X. Godo	2
Mar grossa, joguina, 1 acte, Ernest Soler de las Casas . . .	1
Al cim de la gloria, lloansa, Antoni Careta y Vidal, ...	1
Lo collaret de perlas, drama, 3 actes, Federich Soler (Pitarra) .	2
Un cop de telas, diálech, 1 acte. Anton Ferrer y Codina . . .	1
Lo mas perdut, comedia, 3 actes, Joseph Feliu y Codina . . .	2
Una prometensa, pasillo cómich, 1 acte, Joan Marxuach . . .	1
Lo general «No importa», drama, 3 actes, Teodoro Baró . . .	2
Toreros d' hivern, comedia, 3 actes, Anton Ferrer y Codina . .	2
No sempre 'l que paga, trenca, comedia, 1 acte, F. Figueras Ribot	1
Lo patró Aranya, comedia, 1 acte, Joseph Maria Pous	1
¡Trampas!, comedia, 3 actes, Manel Rovira y Serra	1
Entresuelo primera, comedia, 1 acte, Pere Juliá y Sust . . .	2
Lo joch dels disbarats comedia 3 actes Teodoro Baró . . .	3
Lo testament del oncle, comedia, 1 acte. J. Riera y Bertrán . .	1
La llissó de dibuix, sarsuela, 1 acte, F. Figueras Ribot . . .	1
Lo poema del cor, D. Teodoro Baró	2
Un debut, sarsuela, 2 actes, A. Ferrer y Codina	1'50
Las horcas caudinas, comedia, 1 acte, Francisco X. Godo . .	1
La trompeta de la sal, comedia, 3 actes, Eduardo Aulés . . .	2
La Creu de la Masia, drama, 3 actes, F. Soler y M. Lasarte, . .	2
Ambo! comedia, 1 acte, Joseph Campderros.	1
La Sonata XXVI, comedia, 3 actos, J. Riera y Bertrán	2
Un Manresá de l' any vuyt, drama, 3 actes, A. Ferrer y Codina .	2
Gallina vella fá bon caldo, comedia, 1 acte, A. Ferrer y Codina .	1
Sanàs y parells, juguet cómich, 1 acte, V. Suarez Casañ y J. Capella	1
El rapte de la Sabina, juguet cómich, 1 acte, F. Figueras y Ribot.	1
La Pálida, drama, 3 actos, Francisco J. Godo	2
La estació de la Granota, saynete, 1 acte, Teodoro Baró	1
Carta Canta, juguete cómico, 1 acto, Vital Aza	1
Rin, juguet, 1 acte, Francisco Xavier Godo.	1
Sogra y Nora, comedia, 3 actes, J. Pin y Soler	2
Lo Sant Cristo Gros, comedia, 3 actes, Eduart Aulés	2
A la prevenció, joguina, 1 acte, A. Ferrer y Codina.	1
¡¡Sacrilegio!! monólech castellá, Francisco X. Godo	1
¡Viva 'l divorci! comedia en 4 actes, Joseph M.ª Pous.	2
Un home de sort, comedia en 3 actes, Ferrer y Codina.	2
Riera Baixa, parodia en un acte, Joaquim Montero	1
Un soci que 's pert de vista, comedia, 1 acte, A. Ferrer y Codina .	2
L' hostal de la coixa, drama 3 actes, Quer y Sanromá.	2
Las falsas burgesas, 2 actes, Adolf Brugada.	1
¡Justicia humana! cuadro dramático, 1 acto, José Pablo Rivas . .	1
La Viudeta, comedia, 3 actes, Joseph Pin y Soler	2
Veneno de áspides, drama en 3 actes, Sebastiá J. Carner . .	2
Lo Compte d' Ampurias, drama en 3 actes, D. Ramón Bordas. .	2
Deliri de grandesas, drama en 3 actes, D. Joseph Nogué y Roca,	2
De Nadal á Sant Esteve, comedia 2 actes, D. Joan Molas y Casas.	1'50
Lo marit de la difunta, juguet 1 acte. F. Figueras y Ribot . . .	1
Africa, comedia, 3 actes, A. Ferrer y Codina	2